

ВОЛЯ НАРОДАМ!

ЗА УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ СОБОРНУ ДЕРЖАВУ!

ВОЛЯ ЛЮДИНІ!

ВСУРМА

**ВИДАННЯ
ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН
ОРГАНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ
НАЦІОНАЛІСТІВ**

1950

жовтень

ч. 24

З глибоким смутком та найбільшим болем повідомляємо членство та всіх українців, що за повідомленням, одержаним від Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради, в неділю 5 березня 1950 року в боротьбі з большевицько-московськими окупантами України смертью героя згинув

Провідник Українського Визвольного Руху
Голова Проводу Організації Українських Націоналістів
Голова Генерального Секретаріату УГВР
та
Головний Командир Української Повстанської Армії

Генерал-Хорунжий

Тарас Чупринка

Нагороджений Золотим Хрестом Заслуги,
та Золотим Хрестом Бойової Заслуги І класи

Вічна Слава Героєві Української Національної Революції!

Закликаємо членство, всіх українців, Українські Церкви та всі українські організації, гідно та величаво вшанувати пам'ять Великого Покійника заупокійними Богослужбами, жалібними академіями і маніфестаціями та збереженням національної жалоби до кінця місяця листопада.

Жовтень 1950

Провід Закордонних Частин Організації
Українських Націоналістів

З глибоким сумом подаємо одержану від Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради трагічну вістку про геройську смерть в бою з московсько-большевицьким окупантом в дні 5 березня 1950 р.

Головного Командира
Української Повстанської Армії (УПА)
Генерал-Хорунжого

Тараса Чупринки

Об'єднані в АБН революційно-визвольні організації поневолених народів в найглибший пошані до Героя антибольшевицької визвольної боротьби закликають членів усіх народів вшанувати спільно з українським, прибитим горем після такої великої втрати народом, пам'ять Поляглого.

Вічна слава Героєві протибольшевицької національно-визвольної революції!

Жовтень 1950.

Центральний Комітет
Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН)

СЛАВА УКРАЇНІ!

Українці на чужині!

Найглибшим сумом сповіті наші серця. Голова Проводу Організації Українських Націоналістів, Головний Командир Української Повстанської Армії (УПА), Голова Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради (УГВР), Генерал Тарас Чупринка не живе!

Він згинув на полі слави серед своїх бійців, серед друзів-революціонерів, серед нашого незламного хороброго народу. Важким болем стискається серце кожного із нас, кожного українського щирого патріота. Згинув Головнокомандувач української революційної армії, її творець, найхоробріший з хоробрих. Не стало Голови підпільнного революційного уряду України, Провідника наших революційних кадрів.

Від смерти сл. п. Симона Петлюри і сл. п. Євгена Коновальця — це найбільша втрата, якої зазнала воююча Україна з рук нашого найлютішого ворога — Москви. В ці дні

сумуватиме вся соборна Україна, кожен українець, де б він не знаходився, в якому закутку світу не перебував би. Сумуватимуть з нами і інші поневолені народи, іхні революційні організації й повстанські частини.

Бо немає на найважливішій стійці — Найбільшого. Немає того, який не тільки створив найхоробрішу й найбільш героїчну армію всіх часів, але й згинув і той, який в самому розпалі другої світової війни практично співзідіснює, ідею співпраці революційних організацій і повстанських армій поневолених народів, допомігши створити в листопаді 1943 р. Антибольшевицький Бльок народів (АБН).

Це не лише втрата наша, України, не лише втрата поневолених народів, але незаступна втрата всього свободолюбивого людства, що стоїть перед вирішальною розправою з Москвою. Так, як напередодні II-го світової війни скритовбивчо злік-

відував ворог сл. п. Євгена Коновальця, так тепер падає на полі слави, в найважчих хвилинах України і в дні мобілізації світу на останню розправу з Москвою, найбільший українець наших днів, воюючої України Головнокомандувач.

Українці! Усвідомімо собі сьогодні весь трагізм того, що сталося! Полиньмо думкою в наші далекі села, наші гори й наші ліси, де Його духові діти, наші герої з УПА і революційного підпілля залишились без Нього, без Того, що водив іх довгі роки на переможні бої, без Того, хто мав сміливість повести нашу українську армію проти двох найбільших потуг світу: Московщини і Німеччини, без того, хто у свій час кинув виклик і Гітлерові і Сталінові!

Його твір — УПА, витримала довгі роки по сьогодні в часи миру. Він знаходить все нові й нові методи боротьби з ворогом, він — майстер стратегії і тактики революційної

В гордому смутку з болем повідомляємо Друзів, бувших Вояків УПА, та цілу українську еміграцію, що на кривавому шляху Української Революції в неділю вранці 5 березня 1950 р. на своїй підпільній квартирі в бою з московсько-большевицькими окупантами України згинув геройською смертю.

Головний Командир УПА

Генерал - Хорунжий

Тарас Чупринка

нагороджений Золотим Хрестом Заслуги, та Золотим Хрестом Бойової Заслуги I класи.

Слава Україні.

Героям Слава.

Жовтень 1950.

**Братство б. Вояків УПА
ім. св. Юрія Переможця**

збройної і політичної боротьби — виробив неперевершенну систему боротьби з ворогом. Під його геніальним командуванням УПА стала справжнім захисником всього українського народу перед московсько-большевицьким винищуванням. Відділи УПА за Його пляном і наказами проходили рейдами території дружніх з Україною країн, поширяючи там ідеї волі і спільноти боротьби всіх поневолених народів проти большевизму.

Борці з ОУН під його проводом просякнули своєю мережею у далекі закутини СССР, де лише живуть українці, щоб ширити ідеї свободи по всьому СССР.

Не міг зліквідувати УПА і пакт трьох ворогів України: СССР — большевицької Польщі — большевицької ЧСР. За Його стратегічними плянами довгі роки навіть невеличка окраїна нашої землі т. зв. Закерзоння потрапило боротися з успіхом. Хоч большевики — знавці партизанської тактики, все ж УПА під його командуванням, завдяки Його винахідливості, залишилася непоборною, як едина в своєму роді армія світу.

Український народ, схиляючи з безмежним болем голови над могилою свого незмінного за ввесь час існування УПА Головного Командира, свідомий того, що весь час Його боротьба була осамітнена, без жадної підтримки західного світу, який не звернув ще й досі уваги на заклик нашої зброй, що її підняла УПА в захист свободи всього світу.

Хоча осамітнена, але ідейно і політично вона все була переможня і такою залишиться!

Прийде час, коли здорові сили всього світу пізнають, яка це незаступна втрата для всього свободолюбного людства, що не стало між живими найкращого вождя, знавця противольшевицької партізанської і підпільної тактики і стратегії боротьби.

Українці!

Фізично немає між нами Генерала Тараса Чупринки, але він для нас не вмер і не вмре. Як не вмерли Мазепа, Петлюра, Коновалець. Його дух живе і житиме вічно між нами так само, як в душах Його бійців командирів лунатиме до кінця їхнього життя голос Його бойових наказів!

Найкраще вшануємо пам'ять героїчно загинулого Вождя української визвольної боротьби тим, що присвятимо всі наші зусилля, все життя й труди визволенню України і скріпленню українського революційного фронту.

Його смерть не залишиться не помщена на ворогові! Він заплатить за неї криваво і дорого!

Велика душа Провідника революційних кадрів на Рідних Землях надалі запалюватиме наші лави до боротьби за остаточну перемогу. Все нові й нові кадри ставатимуть на місце впавших нові й нові легіони борців українського народу виповнятимуть проріджені ряди Української Повстанської Армії, що вже стала для всього світу символом незламної і незнищимої боротьби проти Москви за волю, проти темної навали большевицького рабства. Українські народні маси ще завзятіше поборюватимуть ворога, щоб здійснити мрію Головного Командира.

Українці!

З'єднаймося в ці тяжкі дні єдиною думкою з воюючою Україною і заприсягнімо так довго не спочити, доки мета, за яку поклав голову

Степан Бандера

Друзі — українські націоналісти!

В цю важку, трагічну хвилину подаючи Вам вістку про те, що сталося, мушу поділитися з Вами невтишним жалем, болем, важкими думами і разом з Вами шукати піднесення з чорного одчаю в одному джерелі потіхи — у вірі в сили народу і в Божу справедливість, яка приведе до перемоги великої Правди України, перемоги окупленої незмірними жертвами.

Дня 18. жовтня ц. р. двох людей, які виступали як уповноваженні від Закордонного Представництва УГВР, передали відпоручникам Проводу Закордонних Частин ОУН разом з двома іншими документами довшого листа від члена Проводу ОУН на Українських Землях. В цьому листі подана найболючіша для кожного з нас, для кожного Українця — патріота вістка: п'ято-го березня 1950 року погиб в боротьбі Провідник українського національно-визвольного революційного руху в Україні, друг Тур.

Ця страшна вістка прибила нас усіх невимовно. Серце завмірає, душа не може з цим погодитися, не хоче йняти віри . . .

Ні, не можна повірити, хіба буде така певність, яка знівечить кожну крихітку надії, що Він дальше живе, бореться. Хочеться упевнитися, провірити, а душа жадібно шукає за всім, що могло б заперечити правдивість страшної вістки, чи бодай поставити її під сумнів. П'ятого березня мало це статись, а останній лист від Тура, з його власноруч-

ним письмом, був з останніх днів лютого. Кілька днів різниці, але перед зловісним п'ятим березня. Інші свіжіші вістки, хоч дуже короткі, але ж у них нема нічого про такий страшний удар. Вони говорять одне, що боротьба в Україні йде даліше, і край числить тільки на себе. Чи можливо, щоб у тих відомостях не подали такої вістки? Або може не дійшли до нас інші, попередні відомості? Є розбіжності, але нема відмінного заперечення, лишаються тільки сумніви. А сам лист, в якому подана ця вістка, чи він правдивий? І на це питання не можна дати собі цілком певної відповіді на підставі цих даних, якими диспонуємо. Многосторінковий машинопис, підписаній ручною організаційним іменем знаного нам члена Проводу в Україні. Зміст листа в цілому вказує на те, що він писаний від члена Проводу ОУН в Україні. Видно в ньому знання внутрішніх справ революціонизвольного руху, хоч і є в деяких точках суперечності з тим, що давніше писав Тур, але на це можна знайти пояснення. Можуть бути сумніви в тому, чи це не перерібка правдивого листа від Проводу, який міг впасти по дорозі. Щоби мати в тому певність, треба б спертися на докладній аналіз цілої пошити, про яку є загадка в адресованому до нас листі й залучених матеріялах, а якої нам, з невідомих причин, не доручено. І друга, окончна вимога для вияснення — це докладна перевірка дороги, якою ця

пошита прийшла. Так робиться з за-сади у кожному випадку, без огляду на зміст пошити й на особи зв'язкових. Тепер організація не має жадної зможи це зробити. Одержані матеріали прийшли невідомою нам дорогою, а передавці відмовились дати будь-які віяснення. В такому випадку, нормально, треба би прийняти цілу справу за сумнівну і здергатися з робленням висновків до часу її перевірки іншим, власним шляхом, тим більше, що є можливості це зробити. Така ж була ініціатива Проводу ЗЧ ОУН, щоби заждати. Однаке передавці документів з краю виступаючи як уповноваженні ЗП УГВР заявили, що вони ручать за певність дороги і за правдивість тих документів повністю і не можуть здергати проголошення відомості про смерть ген. Чупринки, бо вже раніше, перед переданням документів Організації, з їх боку пішло повідомлення до преси і пороблено заходи для широкого опублікування. І дійсно, перші відомості з'явилися з їхнього джерела в чужинній пресі і в радієвих повідомленнях.

Не маємо також доказових матеріалів, які виключали б правдивість вістки про смерть Провідника Тура-Чупринки, тільки такі, що ставлять її під сумнів. Але в такій обстановці, коли інші чинники взяли на себе повну відповідальність проголошуючи цю страшну для визвольної справи і болючудля кожного українця патріота, вістку,

славний п. Генерал Тарас Чупринка, не буде здійснена!

Ворог прорахувався! Боротьба не припиниться! Непоборна УПА не складе зброї. Ворогові її не знищить. Коли загинув Головний Отаман Симон Петлюра, сподіався окупант, що Україна в одчаю занехас свої змагання. Надаремно! Прийшли нові борці, щоб справу Великого Петлюри продовжувати. Коли замордоване сл. п. Євгена Коновалця, теж тріумфував ворог. Але прийшли чергові кадри, боротьба поширилася — прийшла УПА, що виросла з всього українського народу.

Так і тепер український геройчний народ, вірний заповітам свого

Провідника, ще потужніше продовжуватиме своє змагання, зберігаючи заповіти Того, хто став вже сьогодні символом збройної боротьби народу проти окупанта.

Організація Українських Націоналістів, Українська Повстанська Армія, Українська Головна Визвольна Рада — ніколи не захитаються в боротьбі і не зневіряться в ній, не зважаючи на жертви, які доводиться їм складати на жертівнику боротьби за волю Батьківщини. Немає перемоги без жертви!

Вічна Слава Генералові Траасовичі Чупринці, Головному Командирові Української Повстанської Армії, Голові Проводу ОУН, Голові Генерального Секретаріату УГВР,

найбільшому Героеві Української Революції наших днів!

Хай живе Українська Повстанська Армія і її Головне Командування!

Хай живе Організація Українських Націоналістів!

Хай живе Українська Головна Визвольна Рада!

Хай живе Суверенна Соборна Українська Держава!

Хай живуть незалежні національні держави всіх народів, поневолених Москвою!

Героям слава!

Провід Закордонних Частин
Організації Українських
Націоналістів.

коли вони на підставі своїх відомостей ручають за її правдивість, ми, поліпшаючи на боці нашу оцінку такого іх поступування, не можемо не прийняти самої вістки за правдиву. Бо не можемо припустити, щоб хтось з українців міг неповажно поставитися до такої трагічної справи і проголошував вістку про смерть ген. Чупринки, не маючи стовідсotкової певності. Мусимо прийняти її за правдиву, хоч ціла душа, і серце і розум противиться тому.

Тому приймаємо, що загинув творець, неперевершений мистець нових методів протибільшевицької революційної боротьби, партизанської стратегії й тактики, підпільної організації. За ким ціла система НКВД—МВД—МГБ ввесь час ганяє, розшукує, первертає хати, ліси, землю в Україні вже більш як п'ять років і все безуспішно, бо всі найбільш рафіновані методи необмежені засоби й найлютиші форми большевицького терору й провокації не можуть подолати Його відваги, рішучості і винахідливості.

Важко сприйняти трагічну вістку. Хоч у кожного, хто знає в яких умовах проходить сьогоднішня революційна боротьба в Україні, з якою страшною, пекельною силою змагаються наші друзі в Україні — в найглибшій свідомості душі увесь час з року в рік, не втихає найбільша тривога — хто впав, а хто ще дальше бореться. П'ять років увесь світ давить страх перед великою силою ССР, перед пекельною беззглядністю і найжорстокішою системою большевизму. Наймогутніші держави Заходу шукали з большевицькою Москвою якоєсь злагоди, а в нутрі тих народів високо підняла голову гидра комуністичної зради і розкладових капітулянтських тенденцій.

І в той же час, від останньої світової війни по сьогодні, неприборкані Україна безупинно продовжує свою очайдушну боротьбу на життя і смерть. Політично-збройна боротьба ОУН і УПА, при активній підтримці й участі найширших верств українського народу стала для всього світу полум'янім острівом серед моря примирення з большизмом. Наша боротьба за правду і волю, як смолоскип кидає світло в темряві для багатьох народів. Больщевицька Москва вже шість літ намагається всіми силами й засобами знищити революційно-визвольну боротьбу в Україні, застосовуючи страшні, нелюдські засоби. Та безуспішно. ОУН, УПА й УГВР під

вмілим проводом свого улюблених Провідника-Головного Командира ген. Чупринки, при повній посвіти підтримці цілого українського народу, все і все продовжувала, розширяла й удосконалювала своє змагання.

Душа цілого волелюбного народу зверталася і прислухувалась всіма своїми поруходами до голосу Того, хто безпосередньо стояв на чолі визвольної боротьби, керував нею на самому підпільному фронті, давав Сам Собою, Своїм життям, труdom і боротьбою недосяжний зразок борця-революціонера, українського націоналіста, підпільника, повстанця, провідника, командира, керманчика, підпільного, революційного Уряду України. Всі найсердечніші почування, найкращі бажання, надії української нації були пов'язані з Його іменем. Ввесь нарід з затиснутим подихом слідкував за кожним кроком Його боротьби. Але так само за кожним Його слідом ходила чорна тінь — найбільш запеклі намагання ворога, щоб Його вислідити, досягти, впіймати, або болай вбити.

Ми всі завжди були свідомі цього і велика тривога ніколи не замовкала, хоч з вірою й надією ми все дождалися вістей з батьківщини. І за кожним разом наші вісті з України, які приходили окуплені найбільшими трудами, посвятою і великими жертвами революціонерів у Службі Зв'язку, приносили враз з добрими відомостями багато дуже болючих, жалібних. За кожним разом надходили відомості про все нові жертви-втрати, все нові списки, числа поляглих у боротьбі друзів, звіти про великі жертви большевицького терору серед цілого населення, описи все нових акцій НКВД, все жорстокіших методів його терору. Та серця наші кріпились тими відомостями, які мовою конкретних даних показували, що ніщо не може зламати духа, завзяття й боевости цілого визвольного руху, цілій воюючої нації. Проти ворожих методів й акцій УПА й ОУН все винаходили і переводили удосконалені, успішні протизаходи, на місце поляглих все ставали нові борці, кадри революціонерів на всіх щаблях усе поповнювались, боротьба усе кріпшла, а народні маси, під впливом її ідей та пориваючих прикладів героїзму, не зважаючи на ворожий терор, все віданіше й активніше її підтримували. Боротьба українського революційно-визвольного руху все більше й повніше стає боротьбою цілого народу.

І цим разом, в листі від члена Проводу ОУН на Українських Землях з кінця липня цього року, так само подано, що і від цієї Найбільшої Втрати — визвольна боротьба не заломилася, не захитається. Ворогові не вдалось обезголовити української революції. В УГВР, в Головному Командуванні УПА, в Проводі ОУН на Українських Землях за стерно взяли другі руки й кермують вправно. Дотого-часні найближчі помічники й заступники стали наступниками на тих постах, на яких стояв Він. Ті, що враз з Туром загартовані, усе перейшли, усе пізнали, разом творили, організували, співкермували, ті, що під Його проводом набули високі вміlosti ведення революційної боротьби і преяняли від Нього все те, що провідник може передати своїм найближчим співробітникам і заступникам, стали на Його місці і докладають усіх старань щоби гідно продовжувати Його велике діло. Всі кадри визвольної боротьби в Україні, ряди націоналістів-революціонерів, вояки УПА, всі близькі до визвольного руху українці не захитаються ні на мить, навіть під впливом такої найболючішої вістки. Їхні завзяття ще більш ствердло, так як з болю скам'яніли їх загартовані серця. Революційна боротьба йде даліше, непослаблена, а ще з більшим запалом, бо Дух Чурпринки ніколи не опустить Своїх воїнів за волю і правду України. Кров Провідника Тура ще сильніше загартувала серця всіх борців в їх пориві до перемоги.

Про це пишуть нам друзі з України, і ми впевнені в цьому з цілої їх доцьогочасної непохитності. І ми, українські націоналісти за кордонами України теж не захитаємося у вірі в нашу правду, в певності, що наш шлях визвольної боротьби правильний, що всі жертви на ньому не пропадуть марно, а доведуть до перемоги слушної справи.

Наша віра не захитається, хоча кров з серця вся спливає при одній думці, що Найбільшого, Найкращого в нашому русі вже немає.

Та Його великий, сильний Дух назавжди залишиться між нами, і кличе нас до далішої ще більш завзятої боротьби. Ніхто з нас не зупиниться ні перед якою жертвою, як не зупинився Він, віддаючи своє життя за волю батьківщини. Він дав нам найкращий приклад, що в найважчих обставинах, здавалось би — у найбільш безвиглядній ситуа-

Кого ми втратили?

Так запитає себе, здушивши в серці невимовний жаль, кожний з борців-революціонерів, після повного усвідомлення і першої відрухової аналізи цих кількох жалібно друкованих рядків сумного повідомлення. Пам'ять обережно, але уперто силкується відтворити вірний образ і хід подій революційно-визвольної боротьби, свідомість шукає серед фактів можливості заперечення трагічної події, а сумління бунтується проти фальшиво в світі встановленого і Богом акцептованого порядку.

Закритий зовнішніми формами міжнародньо-дипломатичних взаємовідношень крик українського народу, що криваво й безнастінно бореться проти загарбників і окупантів, не доходить до вух і розуміння тих чинників, які такий стан в світі легалізували. Зданий на власні сили й позбавлений ширших можливостей ведення визвольної боротьби український народ змушеній шукати таких власних форм, яких в міжнародньо-правному розумінні ще не існує, і всі болючі втрати на цьому вибраному шляху боротьби несе він сам. А зовнішній світ цього ще не розуміє. Лиш час до часу в цьому зовнішньому світі, без глибшого зацікавлення, дізнається про Париж, про Роттердам або як тепер, про якусь невідому, з поза залізної заслони місцевість. І кожний такий раз Україна несе болючу втрату, а її сини незаступимого провідника.

Ці можна і треба боротися за велику правду. З Його ім'ям нерозривно зв'язаний і найбільш - геройчний - став революційно - визвольної боротьби України, який буде найтривкішою основою дальнішого все ширшого розгортання аж до величної перемоги Української Національної Революції. Здійснення великої ідеї, що на її жертвіни українська нація складає вже сільки своїх найкращих синів і дочок і все більше, більше їх приносить — буде колись нагородою Божої справедливости. А великий легіон найдосконаліших зразків героїзму й само жертві ідеї - западе глибоко у душу нації і буде її провадити в дальнішу розвитку довгі століття. В тому легіоні героїв стоять поруч себе усі, що віддали своє життя за волю України, відомі й невідомі лицарі святої справи. Пам'ять Проповідника Тура, Головного Командира Чупринки буде на віки символізувати Пам'ять Усіх полеглих героїв Його етапу!

Героям Слава!

В особі генерала Тараса Чупринки український визвольно-революційний рух втратив свого незрівняного у цей час провідника, що зумів поєднати свій великий досвід і військове знання з підпільною політично-революційною боротьбою і створити новий, незнаний досі в світі метод визвольної війни.

Генерал Чупринка народився в липні 1907 року на Західній Україні. Українська Військова Організація (УВО), що продовжувала визвольну боротьбу України після упадку Української Держави, мала його ще молодим 16-ти літнім юнаком у своїх рядах, де він закінчив спеціальні вишки на підпільних курсах. Після матури в 1925 році призначений до бойового відділу УВО, де зразу бере чинну участь у масових акціях, спрямованих проти польської окупації ЗУЗ. Він провадить атентат на польського шкільнego куратора Собінського, який ліквідував українські середні школи й польонізував українську молодь.

Бже з молодих літ Чупринка цікавився військовою справою, тому вже під час студій, в 1929 році дістается до польської «Школи Офіцерів Резерви», але скоро, при першій нагоді візду за кордон зачінчє там таємні курси вищих старшин.

Після переформовання УВО на ОУН — він перший в її рядах. Будучи членом ОУН він присвячує себе військовим справам, тобто справам підготовки революційних, військових партизанських кадрів. В рр. 1933—34, він є бойовим референтом КЕ ОУН на ЗУЗ, де організує перші ОУН-івські голосні акції (Городок), як також протестаційні акції проти штучного голоду на СУЗ 1933 року (атентат на більшевицького консула у Львові).

Не минають його й арештовання, внаслідок чого він попадає в тюрму, з якої після 4-х літ його випускають через брак доказів проти нього. Після цього він ще з більшим завзяттям й запалом включається в боротьбу, де своїми непересічними здібностями, молодечкою енергією та відвагою ставить себе всюди на передові місця.

Його мрією-бажанням є дати ОУН такі кадри, які боєво, та під оглядом військового знання були б здібні виконати поставлені перед ними завдання. То ж не диво, що з хвилиною створення Карпатської України в рр. 1938—39 він перший йде туди, і разом зі сл. п. полковником Гузаром-Колодзінським та Зеноном Коссаком бере участь в організуванні Карпатської Січі.

Він хотів дати Україні справжнє військо, під оглядом національно-державницької свідомості, бойовости, гарту та фахового знання. Своєї праці не переривав він ніколи.

В 1939—40 рр. працює в Проводі ОУН на пості Референта Зв'язку з Українськими Землями в ССР. В

1940—41 рр. входить до складу Революційного Проводу ОУН. Весною 1941 р. бере участь в II Великому Зборі ОУН. Після II Збору стає на пост Крайового Провідника ОУН на Західніх Окраїнах Українських Земель поза межами ССР, в т. зв. Генерал-Губернаторстві. Впродовж усього цього часу постійно працює теж у Головному Військовому Штабі ОУН як його член та викладає різні військові дисципліни на таємних курсах кадрів ОУН.

З вибухом другої світової війни стає організатором і головним командиром Дружин Українських Националістів, що боролися проти більшевиків. Та німцям не було вигідно з існуванням окремих українських частин, тому їх, разом з іншим командиром Тарасом Чупринкою інтернована за те, що вони були вірні українському державному Правлінню і навіть під натиском не зложили присяги на вірність німецькому райхові.

Старшини на чолі з генералом Тарасом Чупринкою зложили протест проти влучення Західно-Українських Земель до т. зв. Генеральної Губернії. Тоді частину старшин ув'язнено, а ген. Чупринка вирвавшись Гештапові з рук (у Львові на двірці), перейшов у підпілля.

В час коли фронтова боротьба обох окупантів України найбільш розгорілася, генерал Тарас Чупринка, геніяльний стратег, організує і провадить відділами УПА, якої став головним командиром, боротьбу на два фронти, з обома окупантами за визволення України.

В серпні 1943 року на III Надзвичайному Великому Зборові ОУН вибрано Тараса Чупринку Головою Проводу Організації Українських Националістів.

Збір зайнявся питаннями боротьби за українську державу, національно-державними і суспільно-політичними, а зокрема координацією боротьби всіх підмосковських почеволених народів. За його ініціативою було реалізовано цю концепцію в листопаді 1943 року, скликанням конференції представників поневолених народів, яка знайшла своє повне завершення в Антибільшевицькому Бльюкові Народів (АБН).

Генерал Тарас Чупринка, ініціатор і організатор надбудови революційно-визвольної боротьби українського народу у формі Української Головної Військової Ради, яка стала репрезентантом і керуючим центром цілого українського визвольного руху, та його політичної і збройної боротьби.

На першому з'їзді УГВР генерала Тараса Чупринку, як активного її співворця, вибрано Головою Генерального Секретаріату УГВР та секретарем військових справ.

Під його проводом УПА росте і могутніє. Він робить з неї армію, яка в найтяжчих умовинах боротьби ставить гідно чоло більшевицькому (Закінчення на стор. 23.)

ІІІ. СВІТОВА ВІЙНА І ВІЗВОЛЬНА БОРОТЬБА

Національна революція — єдиний шлях до визволення

Третя світова війна, так само як і попередні, сама не принесе Україні визволення й державної незалежності. Західні великодержави, які будуть головними противниками ССР в цій війні, не включають справи визволення України у цілі війни, а їхня концепція політичної розправи з большевизмом не дає підстав для того, щоби наші візвольні змагання зв'язувати з долею їхньої війни і вкладати в її рамки. Про це була мова в попередніх статтях.

Єдиний шлях, на якому можна здобути правдиве визволення й державну сувереність України — це українська національна революція, власна боротьба української нації проти московсько-большевицького поневолення. Поневолений чужою державою народ може здобути дійсне й трівке визволення тільки власним змаганням, напругою всіх своїх сил в боротьбі за життя і смерть. Пригожа ситуація, прихильність й допомога сторонніх сил може при тому відігравати часом і дуже значну, але завсіди тільки допоміжну, а не основну роль. На ніщо не задуться навіть найкращі нагоди й готовість допомогти, якщо сама нація не виборює й не кує своєї долі власною боротьбою.

Революційні форми й методи боротьби з большевицьким поневоленням й українська національна революція як форма тотальної війни України з поневолюючою її Росією, в сучасному положенні України є одиноко можливим способом візвольного змагання що найкраще запевняє успіх, також через те, що він дає змогу ступнєво втягнути в боротьбу всі сили народу і вдаряти ворога так і в такі місця, щоб якнайбільше паралізувати його силу. Тільки в національній революції може цілий український народ розгорнути візвольну боротьбу за власні цілі, за своїм власним пляном, вложити в ней всю свою енергію, та будувати свій власний лад на місці перебореної системи національного й соціального поневолення.

Якби західні держави під час війни з ССР поставилися правильно до справи визволення й державної незалежності України, трактуючи її як одну з цілей війни, то це мало б постільки реальну вартість й практичні наслідки, оскільки сам

український народ своєю боротьбою заважить в справі поборення большевицької Москви і власним зусиллям формуватиме своє самостійне життя. А для цього одинокий можливий спосіб — це національна революція.

Навіть коли б хотіти вложить всі українські самостійницькі змагання в рамці воєнних дій протибольшевицького бльоку, то тільки незначна частина українських сил мала б практичну змогу взяти активну участь у війні. Натомість революційна боротьба активізує всі сили нації, не тільки ті, що знайдуться по другому боці фронту, але передусім ті, що знаходяться у підбольшевицькій сфері, у советській армії, на фронті і в запіллі, на українських землях і поза ними. Революційна боротьба створює другий, дуже загрозливий для ворога фронт, який крушить ворога зсередини, якого не можна льокалізувати. І з того погляду національна революція одинока дасть Україні позицію поважного активного чинника у світовому змаганні з большевицьким імперіалізмом.

Багато людей думає, що в ССР неможлива революція, тому, що система терору, проникання й опанування цілого життя — всіх ділянок і всіх його проявів комуністичними поліційно-партийними функціонарами, не дасть ніколи змоги революції зародитися, зорганізуватися і розгорнути широку боротьбу. Такий погляд, під впливом суеті про всемогучість большевицького терору й тоталізму, не припускає можливості розгорнення революції в такому положенні і в такому ступені, щоб вона повалила большевізм, чи бодай в значній мірі причинила до його повалення. Поняття протибольшевицької революції в тому розумінні, якщо не лишається порожньою фразою, то зводиться до концепції якогось заманіфестування симпатій і співдії з боротьбою зовнішніх сил проти большевизму, а головно, вони узмістовлюється ліквідацією наслідків і залишків большевизму вже

тоді, як він буде розторочений тими зовнішніми силами у війні.

В нашому розумінні протибольшевицька революція — це подолання большевизму боротьбою цілого народу знутра, знищення стану окупації і всіх форм поневолення,

розвалення ССР та збудовання на його місці вільного життя нації в суверенній українській державі. Найважніший момент революції це боротьба у всіх формах і на всіх ділянках організованого суспільного життя; передусім боротьба політично-мілітарна, яка з перманентною революційною дією підпільних сил, з організованих ними і спонтанних революційних акцій щораз ширших кругів, має перейти у загальний повстанчий підйом цілого народу. Революція має передусім спаралізувати силу ворожого режиму тим, що вона захоплює своїми ідеями, своїм змаганням широкі народні маси, що їх большевицький режим силоміць впрягає в свою мілітарну, й взагалі в тотально-державну машину, направлену на підбій і поневолення решти світу. Революційні ідеї й революційні дії мають перемінити широкі народні маси в советській армії, в колгоспах, на заводах і в цілому тотально удержанному житті, з послушних, хоч примусових виконавців волі режиму, на свідомих, активних його поборників. Ведуча революційна організація має спрямувати енергію її дію зреволюціонізованих мас на боротьбу з властивим ядром ворожого режиму, з його пружинами, головними носіями й вірними «зашитниками» — НКВД, партійним комуністичним апаратом, з російськими імперіалістами, з промоторами й виконавцями цілої системи терору й сексотства. Ціль боротьби — знешкідливлення й ліквідація тих головних чинників ворожого ладу, та творення відразу нової дійсності за тими ідеями й плянами, в ім'я яких піднімається революцію.

Навіть крайні скептики не можуть заперечити того факту, що в ССР існує основне підложжя для протибольшевицької революції — глибоке невдоволення найширших народних мас із існуючого стану, утасне вороже відношення до большевизму, до цілої його системи. Але вони мають рацію в тому, що цього ще замало для виникнення й успішного розвитку революції.

Тут йдеться про чинник який би це нездоволення, яке нуртує в найглибшому утаєнню, міг перетворити з замороженої потенціяльної форми у динамічний вибух.

Речники концепції такої революції, яка мала би базуватися на єди-

ній плятформі негації большевизму, рахують на те, що саме війна західних держав проти СССР та відповідна пропаганда зза фронту доведе до спонтанного й загального протибольшевицького зриву. Таке розчислювання оманне. Війна не доведе до того, щоби зменшилася, зм'якла система большевицького внутрішнього терору. Большевізм буде до самого свого кінця намагатися відвернути всіх і всіх в таких самих оковах, як і досі, не зменшеними, тільки посиленими методами терору. Большевики за добре знають, що внутрішня революція це для них найстрашніша загроза і на поборювання кожного зародку її призначатимуть усе свої найпевніші, найбільш безоглядні елементи.

Пропаганда з другої сторони фронту, навіть хоча б вона оперувала правильними і потягаючими кличками, але в засаді відкликалась до самого негативного наставлення супроти большевизму, не в силі підняти маси на активну революційну боротьбу. Її дія ослаблюватиме вже самий психологічний момент, що вона йде зпода засягу большевицького терору, де легко виголошувати гарні заклики. Але щоби їх переводити в життя, на те треба не тільки негативного наставлення до большевицької дійсності, і не тільки відваги, але треба й небуденної посвята. Революційна боротьба проти большевизму, в кожних умовинах, теж під час війни, буде вимагати дуже великих жертв і її піднімуть тільки ті, що свідомо готові на це, які посвячують їй себе і все своє найдорожче. На таку посвяту, саможертву не йдеться з самих негативних моментів, з ненависті до існуючого стану, до большевизму й його режиму, ані на заклик зовнішніх, хочби по дусі й близьких чинників, які самі не беруть участі в революції, а боряться ззовні, іншими, легшими методами. Для цього треба великої позитивної ідеї, яка потрапить викресати і в широких масах найбільшу жертвеність, героїзм, для якої варто не тільки згинути, але й посвятити своїх найближчих, для якої не шкода жодних жертв. А передусім для революційної активізації мас треба діючої революційної сили, яка сама провадить боротьбу, своїм чином дає приклад, вказує шлях, пориває щораз ширіші круги в струм своеї боротьби, дає її напрям, організує, провадить. Без того революційний потенціал народних мас — ворожнеча супроти большевизму і бажання його упадку — не може перейти в

динамічну дію, боротьбу, повстання.

Навіть серед воєнних подій він залишився б недійовим; притаєні противники большевизму впряжені в його тоталітарну державно-воєнну машину пасивно дожидали б його упадку від зовнішніх ударів, виконуючи те, до чого їх заставляє терор большевизму, коли від цього не можна ніяк викрутитись. Іхня ворожнеча до большевицького панування виявлялась би передусім в старанні де тільки можливо ухилятись від виконування його волі, чи, по змозі, у якнайменшому, якнайгіршому виконуванні її, а далі в намаганні видістатись індивідуально поза межі большевицької влади. Але ці намагання в загальному мають б характер індивідуального, а не організовано-збрінного діяння, і йшли б по лінії більше особистого самозбереження, як самопосвяти виції справи.

В сумі така пасивно-негативна постава і укрите невловиме саботування плянів і наказів большевицького режиму може ослабити і в деякій мірі підкосити воєнні зусилля большевиків, та принести користь його зовнішнім противникам, але не більше. Воно не завдасть большевизмові смертельного удару, доки він стоятиме на ногах й матиме ще цілі зуби. Противники большевизму з таким наставленням самі, спонтанно кинуться на нього аж тоді, як він буде вже розторощений зовнішніми силами. (Подібно до того, як українські сконсолідовани на еміграції «демократи» ще й досі боряться проти фашистського тоталітаризму, не кивнувши навіть пальцем проти нього тоді, коли він був ще не побораний.) Але це не була б жодна протибольшевицька революція, тільки допоміжна робота для позафронтових, тилових відділів. В ССР не буде спонтанної (в розумінні — не організованої) протибольшевицької революції на підложжі самого проти режимного наставлення, не виклике є її ані війна, ані жодна пропаганда ззовні. Всякі розрахунки на те — це самооманні сподівання, або свідомі фальшиві спекуляції для створення баламутства, згл. для набирання зовнішніх інніків.

В підбольшевицькій дійсності можлива й реальна тільки організована революція за здійснення великої позитивної ідеї.

Такою ідеєю, яка ставить велику позитивну ціль, яка розбуджує й розпалює те, що в народі постійно живе, з покоління в покоління, що було мотором його наймогутніших підйомів і чого не вдалось здавити

жодному ворогові, ніякими засобами — це національна ідея свободи, визволення зпід чужого національного й соціального поневолення, вільного життя й всестороннього розвитку нації, усіх її сил і громадян в суверенні і соборній державі. Ця ідея була завсіди в Україні найсильнішою, вона жила в українській народі в усіх історичних періодах, а від останнього національно-політичного відродження, від часу відновлення українського державного життя і визвольних змагань в його обороні, ця ідея знаходиться в фазі свого великого піднесення й напруги. Большевицька Москва поконавши Україну збройним насиллям й поневоливши її не могла знищити, здавити української ідеї і в своєму терористичному поневолюванні послугується теж методами ошукування, підмінювання тої ідеї своїми фальшивками. Ідея українського націоналізму не тільки заперечує, поборює існуючий стан большевицького панування в Україні, російський імперіалізм і комунізм в цілій основі, в усіх його проявах, але вона ставить власну ціль, власний ідеал устрою й розвитку життя в Україні, згідно з природою й потребами української нації. Це постійна, самобутня ціль, яка не служить запереченню большевизму, як протиставлення, але яка сама є джерелом, основою того заперечення. Українська національна ідея вроджена, притаманна цілому українському народові, кожній нездравованій українській людині. А організована національно-виховна, політична й суспільна робота націоналістичного руху її плекає, розвиває в національно-політичну свідомість і активність. В підбольшевицькій дійсності тотального поневолення й терору розвиток національної ідеї відбувається в чистій формі в діях українського націоналістичного, революційного підпілля та його відділовуванні на цілий український народ, а так само протискається різними щілинами наявного підбольшевицького життя.

Так само ї інших поневолених Москвою народів живе здравлення, але не зломана, готова до вибуху національна ідея — ідея самостійності, державної незалежності кожної нації. І ці позитивні, корінні ідеї є властивим динамітом противібольшевицької революції. Всі вони разом мають спільній момент експліозії — знищенню большевизму, розвал російської імперії ССР і творення самостійних національних держав. Революція в ССР

будуть робити самостійницькі сили поневолених народів, в першу чергу України. Вони в ім'я власних великих національних ідей одинокі зможуть викресати з себе відповідний запал, геройзм, посвяту, і не дивлячись на великі жертви піднімуть революційну боротьбу, повстання. Коли ж пожар революції розгориться з кількох отниць, тоді він захоплюватиме постепенно весь протибільшевицький елемент, і тоді ціле негативне наставлення до большевизму перейде в динамічну форму, в боротьбу.

В Україні та в інших поневолених Москвою країнах протибільшевицька революція буде мати чіткий національно-визвольний характер. Ліквідація большевицького режиму, комуністичної системи буде одночасно ліквідацією російського панування, всіх його форм, його носіїв, виконавців. Рівнорядно з нищеннем дотогодасного, ворогом накиненого стану йтиме творення, оборона і закріплення суверенної національної держави і віdbудова самостійного національного життя. Національно-політичне визволення буде одночасно визволенням суспільно-економічним.

В Московщині може прийти протибільшевицький революційний зрив після того, як піднімуться революційні повстання поневолених народів, як вони будуть успішно поширюватись, а большевизм вже не зможе їх здавити. Від цього може перекинутись революція і на московський народ. Там вона матиме характер суспільний і протирежимний — ліквідування большевицької системи, большевицького режиму. Але рівночасно на ново піднімемо голову московський імперіалізм, може в кількох різних формах, напевно і в протибільшевицькій революції, та звернеться цілою силою проти визвольних революцій інших народів, в першій мірі проти України. Немає познак того, щоби в російському народі наростили протиімперіалістичні тенденції, які змогли б надати протибільшевицькій революції в себе інший, неімперіалістичний напрям. Тож треба рахуватися з тим, що всі російські сили, однаково большевики, як і анти-большевики будуть поборювати визвольну революцію України й інших народів. Може бути так, що російські противники большевизму в розгарі революції, коли тріщатимуть в'язи імперії, цілою силою повернуться проти національних революцій, залишивши боротьбу з большевиками на другому пляні. А

насамперед вони будуть старатися перехопити в свої руки ініціативу й керму, затамувати розвиток національних революцій, вирвати протибільшевицькій революції жало проти російського імперіалізму й перевести її на рейки тільки проти большевицького режиму й його системи.

Другим рішаючим чинником для виникнення й розвитку революції, побіч позитивної національної ідеї, є існування й дія організованої революційної сили, яка сама провадить революційну боротьбу, розвиває і поширює визвольну ідею, ініціює, організує й веде широку революційну боротьбу з участю народних мас, яка розвинеться у загальний повстанчий зрив. Без цього неможлива революція в таких умовах як підольшевицькі, навіть під час війни. Боротьба підпільної організованої сили робить визвольну ідею живою, надає їй динаміки і впоює віру у її здіснення. Така боротьба підпільної організації є уже конкретним діючим зав'язком революції, яка набиратиме щораз більше сили, поширятиме і свої дії з активним зачепленням щораз ширших мас. Для кожної людини, яка захоплюється визвольною ідеєю і хоче взяти участь в тій боротьбі, діюче революційне підпілля дає реальну можливість і способ — куди треба пристати, згл. вказівки що й як треба робити.

Без цього була б неможлива революція в ССР. Навіть значне напіння національної, визвольної ідеї серед мас, готовість до боротьби, без діючого організованого осередку нічого не дали б. Кожна людина, яка хотіла би боротися стояла б перед питанням, що і як робити. Діяти самій одній навмання — до нічого не доведе; хіба самій зачинати щось організовувати. А ціла большевицька система сексотства, провокації й терору на те ѿ наставлена, щоби примусити кожну одиницю заховати свої небольшевицькі думки в найглибші тайники своєї душі, посіяти взаємне недовір'я, унеможливити, щоби пізнались, порозумілись та зорганізувались до спільнії дій такі, що наставлені вороже до большевизму. Повстання відповідної революційної організації, яка мала б велику, мобілізуючу ідею, відпорну на рафіновані методи НКВД систему організації, досконаліші від большевицьких способів й тактику боротьби, та яка свою дією здобула б собі належне довір'я в народі — це в підольшевицькій дійсності найтрудніша справа на шляху революції.

Це вже існує і має за собою найважчі проби. Українське націоналістичне революційне підпілля, УПА й ОУН, не тільки перетривало п'ять літ осамітненої боротьби в найважчих умовах, коли большевики всіми силами й всякими засобами старалися його зліквідувати, але закріпило й розширило засяг свого діяння. УПА й ОУН сьогодні мають так удосконалені, достосовані до умовин і ворожих методів способи боротьби й організації, що НКВД не має виглядів знищити український революційний рух. П'ять літ боротьби від закінчення війни коштує много болючих жертв, але її висліди ще більші. Українська національна революція має тверду основу для дальнього свого розвитку.

Найбільшою перешкодою для розгортання революційної боротьби є сугestія, що в підольшевицькій дійсності неможливе існування підпільних сил і всяка спроба революційної боротьби даремна. Ліквідацією повстанчих і підпільних організацій в Україні, завершеною процесами СВУ і СУМ-у та доведеним до крайніх меж внутрішнім терором й сексотством, НКВД зуміло таку сугестію поширити. Тепер же боротьба ОУН й УПА безупинно продовжується і то в такий спосіб, що її ніяк не можна ані локалізувати, ані затайти. Про неї вже знають і в найдальших закутинах ССР. Під впливом цієї боротьби й відомостей про неї доконується глибокий, для успіху революції дуже важкий, перелім в думанні найширших мас. Показується, що й НКВД, й цілий большевицький терор не такий всесильний. Що є організована сила борців за визволення, які своєю моральною силою стоять вище над усе, що большевизм їм протиставить. Та не тільки моральна перевага за ними, бо їхня боротьба виказує їхню вищість в практичній, дієвій якості. Зміст боротьби українського підпілля здобуває собі в народі найвище довір'я і одобрення. Значить справа революції — це добра й велика справа, справа народня, а її провід в добрих руках.

Розглядаючи питання впливу війни на розвиток революції можна відмітити багато корисних моментів, якими війна створює більш пригожі обставини. Війна примусить режим головні сили звернути на зовнішні фронти. Воєнні події раз-по-раз будуть вносити розлад у функціонування большевицької машини, будуть створювати все нові

внутрішні труднощі, кризові ситуації. Внутрішня готовість прилучиться до активної революційної боротьби значно піднесеться в пересічної людини, яка має йти на фронт, чи в інший спосіб безпосередньо виставлена на небезпеку воєнної заглади. Зменшиться гальмуюче діяння інстинкту самозбереження, яке в мирній обстановці діє дуже сильно. У війні кінення людини на фронт, зокрема при московській методі нещадження людей, грозить загибллю неменше, ніж піти у протибольшевицьку партизанку, в якій б'ється ворога, замість в його обороні. Війна дає великі можливості здобути зброю, воєнний матеріал необхідний для ширших мілітарічних дій. Сама советська армія під час війни, своїм складом і моральним станом під двостороннім тиском — фронт й НКВД — буде резервуаром великого експльозивного потенціалу, який під впливом революційного полум'я з підпілля і повстанчих відділів, може вибухнути протибольшевицьким зрывом.

Війна між ССР і західними альянтами може мати такий перебіг, що напочатку советські армії підуть вперед, займуть ще нові країни і фронти можуть на деякий час стабілізуватись далеко від сьогоднішніх кордонів ССР а літаками за той час західні альянти будуть винажувати й торощити противника з гори, на морі, й різними насоками. Такий варіант війни дуже можливий, зокрема, якби вона прийшла доти, заки в Західній Європі будуть змобілізовані великі армії. Незалежно від того, як далеко від кордонів України йтимуть фронти, українська революційна боротьба буде розгорнатися за своїм власним пляном, використовуючи відповідні моменти кожної ситуації. Вона не буде обмежуватись до українських земель, тільки буде поширятись на інші країни, в чому ОУН й УПА мають відограти визначну роль. Рішаюча фаза визвольної революції може мати декілька варіантів. Концентруючись на українських землях у формі повстання, українська революція може піти по лінії повного опанування значної території, створення на ній української держави і переходу у нормальну війну з Москвою, ведучи рівночасно партизанську боротьбу на інших теренах. Або може боротьба йти цілий час тільки революційно-партизанськими методами без творення сталих фронтів, постепенно підридаючи володіння ворога й опановуючи терен, аж до повного його роз-

биття, яке прийде під воєнними ударами ззовні і в неменшій мірі від внутрішнього параліжу — від революції.

Без огляду на форми завершення боротьби й на зовнішню ситуацію, відношення сторонніх сил, українська національна революція рівночасно з ліквідацією большевицької окупації відразу будуватиме українську самостійну державу на всіх землях України. Якщо би якісь сили ставали тому на дорозі, чи хотіли заграбати частину українських земель — розпічне з ними боротьбу. Така небезпека дуже можлива, передусім з боку Москви.

Війна зовнішніх сил проти ССР, без огляду на їх інтенції, створить пригожі ситуації для повного розгорнення визвольної протибольшевицької революції. З другого боку наша революційна боротьба об'єктивно корисна для противників ССР і значно облегчує їм ведення війни. Але ця взаємна користь може бути в різному ступенні. Найменша буде тоді, як обидві сторони будуть себе трактувати обоятно, стараючись тільки використати для себе наслідки діяння другої сторони. Найбільша користь для обидвох сторін буде тоді, як між ними буде союзницьке відношення, координація боротьби за узгідненим пляном, коли війна противників ССР і визвольна революція поневолених народів буде трактуватись обидвома сторонами як одна спільна справа, а засада співдії і взаємної допомоги буде ними однаково прийнята й додержувана. Тоді боротьба з большевизмом була б о много легша, коротша, коштувала б менше жертв. Але для такої співдії замало самого факту боротьби проти того самого ворога. Союзницьке відношення може бути тоді, коли є згідність цілей, так, що жодна сторона не має таких цілей в боротьбі, які протиставляться другій, ані не попирає того рода намагань третіх чинників. Дальша передумова — це узгіднена концепція самої війни, принаймні в тому засяту, де збігаються заинтересування й дії обидвох сторін. А вкінці вимога взаємного трактування як партнерів у спільній справі, а не об'єкт використання.

Щоби могло дійти до такого відношення, політика західних держав мусіла б відбити велику еволюцію. Сьогодні вона ще дуже далека від такого трактування справи. Раз тому, що вона ще не має остаточно здіцидованого курсу відносно Росії, а на випадок війни не має ще

скристалізованої концепції по всіх лініях. По друге в ній ще не видно належної оцінки хочби всіх головних факторів великого змагу. Мабуть багато засадничих корективів доведеться заходові робити вже в розгарі війни, коли по болючім досвіді побачить хибність деяких сьогоднішніх своїх калькуляцій. Невірна оцінка й помилкове вінощення заходу до визвольної боротьби України й інших поневолених Москвою народів відіб'ється шкідливо на цілості протибольшевицького світового змагання, воно не корисне і самим західнім державам і нашій справі. Ми хотіли б, щоб в тому прийшла направа завчасу, і треба в тому напрямі діяти. Але в узглядненні відношення зовнішніх сил в плянах нашої боротьби треба брати до уваги дійсний стан, а не те, що повинно б бути, і що нам хотілося б.

Коли порівнювати вклад революційної боротьби і війни західних держав у поборенні большевицького імперіалізму, то легко зробити дуже велику помилку узгляднюючи скількісні дані. У війні великоріджені в дію входять величезні маси людей і матеріалів, жертви в людях рахуються на мільйони, а спустошення пожирають висліди праці багатьох поколінь. Бо війна ззовні б'є переважно по тому, що ворог виставляє, чим ослонюється, а трудно досягти його самого. Противно революції — вона оперує меншими засобами, але влучає знутра в невральгічні вузли, б'є властивого ворога. Там великий скількісний ефект, а тут — якісний

Правильна й єдино реальна концепція визволення України це власна революційна боротьба, теж у випадку недалекої світової війни. Во тільки в ній може український народ сам здобувати собі волю і збудувати державність. Тільки у революційній боротьбі внутрі ССР може взяти участь цілий народ, і тільки така форма нашої боротьби може мати відповідно великий ефект, який повалить большевизм, чи в значній мірі до цього причинитися і заставити зовнішні сили відповідно рахуватися з нашим змаганням і з його цілями. Тільки шляхом національної революції зможе український народ взяти в свої руки владу, збудувати незалежну державу і завести свій лад. Це однаково важне в усіх консталіціях, при кожному ставленні до нашої справи зовнішніх сил.

Між революційною визвольною концепцією а ставкою на визво-

Зеленко

»Свободолюбна« політика містера Ечісона

Немає нічого проти «національної величі СССР» і нічого проти самого комунізму; спортивляється тільки большевицькому імперіалізму.

Два засадничі експозе

Увійшло вже в традицію осінніх сесій Генеральної Асамблей Об'єднаних Націй, що на початку закордонні міністри держав-членів ОН виголошують програмові експозе, в яких з'ясовують становище даної країни до актуального міжнародного положення. Устійнено вже також ерапхію, привичну чергуванню, за якою головніші промовці займають з тією метою промовницьку трибуну.

В середу, дня 20. 9. 50 р., як перші промовці виступили перед авдиторією дослінно цілого світу — від США Дін Ечісон, від СССР Андрей Вишнівський. Річ зрозуміла, що до експозе цих обидвох людство мало всяку підставу прислухатися з найпильнішою увагою. Хоче хтось, чи ні, це сьогодні дві наймогутніші держави світу; це вони «надають тон музиці», від їхнього такого чи іншого становища залежить доля сотень мільйонів.

Увага світу до експозе цих обидвох загострилася під час цьогорічної сесії цілком особливо сприводу корейського конфлікту. В Кореї проти себе стали два світи, два від-

мінні життєві принципи, два неспівмісні життєві порядки. Панувало загальне дожидання, що два вирішні закордонні міністри чітко і ясно спреконтуватимуть у словах і тезах те, що в Кореї розділяє між собою большевицьких і небольшевицьких бійців. Панувало загальне відчайдання, що буде з'ясоване перед усім світом того, хочуть одні, чого хочуть другі; що кров у Кореї льється не ізза якогось «непорозуміння», помилки, чиється дипломатичної нездатності, але що йдеться про велике вирішення (в Кореї покищо в локальних рямах), яке має бути обличчя грядучого одного світу.

Щілка в дверях

З цього погляду велика промова Ечісона глибоко розчарувала. Оратівський блеск, оксфордський акцент, елегантний стиль, дикційна свада американського закордонного міністра не змогли переслонити факт, що замість прецизувати й увидати істоту конфлікту, ця промова радше намагалася затирати і замазувати його контури, притуплювати його гострі грани. Гостроті розправи з большевизмом

на корейському фронті ніяк не відповідала лагідність Ечісона при формулюванні існуючих між цими світами політичних і програмових розходжень. Ще іншими словами: Ечісон не атакував большевизму своїм дипломатичними засобами в рівній мірі, як його атакують в Кореї зі зброєю в руках бійці Об'єднаних Націй. Дипломат залишився далеко поза вояками. Прочитуючи цю промову не можна позбутися враження, що Ечісон тільки з половиною серця при справі, що все ще не цілком вірить в реальність тієї війни, що все ще зберігає надію, що все те ще пощастить якось з большевиками «віправити», «полагодити», «упорядкувати». Не можна прямо твердити, що ця промова — це витягнена рука в сторону Кремля. Але також це не затиснутий кулак, якого в обличчі проливаної в Кореї американської крові можна було б від американського закордонного міністра сподіватися. Є дивна неміцькість в цій промові, «оглядання на задні колеса», неначе б тривога, щоб не затріснути за собою дверима, але щоб на всякий випадок залишити хоч якусь одну щілку одвертою — бодай на ширину мізинного пальця.

Ленін ззовні, при долученні нашої боротьби до чужої війни, в практиці заходить така суперечність, що визвольна політика не може йти рівночасно обидвома шляхами рівнорядно. Революція вимагає спрямовання усіх сил на рідні землі і взагалі на підольшевицькі терени революційної дії. В її пляні є розгортали що боротьбу узгляднюючи передусім обставини внутрі СССР, без огляду на це, де стоять воєнні фронти. Для кожного вояка загальна напрямна така: йти в партизанку, або будучи в совєтській армії діяти в пляні революції, а не старатися піти в полон. Відплив потенціально-революційного елементу на другий бік фронту через здачу в полон зменшував би скількість кадрів, які мають активно боротися по стороні революції, а в совітській армії доконувалась би сегрегація в той спосіб, що залишався б вірний большевизму елемент. Отже здача в полон здатного до революційної боротьби елементу не лежить в пляні розгортання революції й може бути виправдана хіба в таких умовах, коли людина не має дійсно змоги перейти до повстанців,

ані не може нічого зробити корисного для революції, а стоять перед альтернативою: або йти в полон, або воювати за большевизм до загину.

При ставці на визвольну боротьбу ззовні, на творення української мілітарної сили по другому боці фронту, здача в полон українських вояків побажана, щоби їх тут включити в закордонні військові формaciї, очевидно тоді, як для цього буде реальна можливість. При такому пляні всі здатні до боротьби сили мали б концентруватися й формуватися по другому боці фронту і прийти на Україну враз з фронтом західних аліянтів, згл. в рямцах їх воєнного пляну. Революційна боротьба по стороні підсноветській мала б відігравати тільки допоміжну роль. Цілком противно в пляні революції. Навіть ті всі сили, які можна змобілізувати закордоном повинні всікими способами й дорогами дістатися в большевицьке запілля, на українські землі і там ввійти в революційну, повстанчу боротьбу. А те все, що не має змоги і лишиться на аліянтській

стороні, трактується у пляні визвольної боротьби як акція другорядного, тільки допоміжного, чи резервного значення.

Так само цілком інша постановка політичної пропагандної роботи закордоном в залежності від того, котра концепція ляє в основу визвольної політики, залежить й інша позиція українського чиника в міжнародному укладі.

Для українського визвольного руху, на рідних землях і закордоном в тому питанні немає ані вагань ані дискусій. Наш шлях до визволення це власна революційна боротьба і спрямовання до неї всіх сил, які тільки можливо в ній активізувати. Це буде шлях сучасних визвольних змагань України, теж у випадку війни між заходом а СССР. Вся дія закордоном і зза кордону мусить вкладатися в цей основний плян. А все решта може мати тільки незначну роль в ході подій.

Всяка спроба поставити українську визвольну політику на інші рейки залишиться дрібним безвідлідним епізодом.

Стогнала гора —

Ще далеко перед сесією Генеральної Асамблеї, пропагандовий апарат Стейт Департменту гучно заповідав, що містер Ечісон виступить на пленумі ОН з «революційними» проектами. Які ці проекти — і в чим іх «революційність»? Міжнародне положення справді настільки грізне, що виправдувало б навіть найбільш радикальні міри протибільшевицького діяння і самооборони. Це доба, в якій ніхто не був би надмірно здивуваний, коли б міністер Ечісон зажадав від націй ще вільніх від большевизму, щоб вони збільшили свої військові контингенти на 200%, а бюджети на дозброєння на 400—500%. Можна собі подумати також про намагання піднесення рівня життя відсталих, але найбільше загрожених большевизмом інших країн світу своєрідним «Планом Машала» подуманим для цілого ґльобу — і це був би супільно-господарський удар по большевизму, від якого Кремль не очуявся би вже мабуть більше ніколи. Американців це так дуже не заболіло б, рівень життя американців все ще був би фантастично високий, коли його порівнювати до стану життя знищеної війною Європи, особливо Східної, не згадуючи навіть про народи Азії. Можна так само подумати, що міністер Ечісон міг би зажадати від Європи, щоби вона в цілому означеному речинці створила одну, суцільну, об'єднану Європейську Армію, також європейську Митну Унію. Це доба, яка вимагає великих і сміливих мужів, їхніх сміливих думок і ще більш сміливих плянів. Тільки такі, або подібні думки і проекти можна було б назвати справді революційними; большевизм є велика небезпека і вимагає великих актів протидії.

— Родилася миша

Що ж тимчасом запропонував містер Ечісон? Ось що: 1. якщо б Рада Безпеки зайдла в тупик і не могла з огляду на советське правовета виносити постанов при загроженчі миру, Генеральна Асамблея ОН мала б право зібратися в ході 24 годин; 2. Генеральна Асамблея покличе до життя «патруль миру і безпеки», щось у роді малої міжнародної збройної сили, яка мала б право вдатися скрізь там де загрожує вибух міжнародного конфлікту, або також скрізь там, де якась країна дасть свою згоду, щоб ця «патруля» провела свої обстеження; 3. устійнення пляну згідно якого кожна держава, вона ж член Об'єднаних Націй, обов'яжеться втримувати в рамках своїх збройних сил окрім військову частину призначенну для потреб і на виклик Об'єднаних Націй. 4. Генеральна Асамблея створить окрім комісію (натурально! ак без неї?), яка має «студіювати шляхи», якими могли бити народи-члени ОН, «включно з ужиттям зброй», щоби здійснити цілі завдання Хартії ОН.

Отже така то «революція» містера Ечісона: зібрання Ген. Асамблеї за 24 години, «мирова патруля», контингенти ОН »в рамках національних збройних сил» і «студійна комісія», мовляв: «як рятуватися перед большевизмом і здійснити Хартію ОН?» Побідно, як брошуря за 50 грошей видання Германа Унінга в Перемишлі п. з.: «Як залишитися молодим і елястичним?» В тім контексті війна большевизму зі світом, а про неї власне і деться, навіть не називається в містера Ечісона війна, але тільки «5 головних советських перешкод для миру». Таки справді: большевики не атакують, не напастиють, не конспірюють, не тероризують, не валять своїм тупим молотом де тільки можуть по будові дослівно цілого світу, ні, в дикції містера Ечісона вони тільки «перешкаджають миру».

Ечісон згоджується на сильну національну Росію

Але це ще далеко не все. Своїй промові містер Ечісон поклав корону ось-яким дійсно фантастичними реченням (цитуємо дослівно за текстом агенції УСІС): «Ми хочемо мати щодо советських перешкод на шляху до миру повну ясність. Існуючих труднощів не створив підйом СССР до висоти сильної національної держави. Ані їх не створило існування наших різних соціальних і господарських систем. Я твердо впевнений, що також советський народ в жодному разі не бажає війни. Джерела наших труднощів треба радше шукати в новому імперіалізмі, що його здійснюють провідники СССР».

Що слово — краса. І глибока політична мудрість. І все аргументи, які будуть мати особливу переконуючу силу для цих 100 мільйонів поневолених націй, які від століть караються в московській тюрмі народів і яких від 30 літ систематично ліквідує большевицька опричницька система.

В умовах, коли при актуальній мобілізації світу до бою з большевизмом треба було б радше чекати заохочуючого маніфесту Генеральної Асамблеї ОН спрямованого до поневолених націй СССР, містер Ечісон, навпаки, говорить у своїй «революційній» промові, що само по собі існування, і навіть «підйом СССР до висоти сильної національної держави» не є ніяким злом, і не мусіло б бути перешкодою для миру. Отже масмо з найбільш авторитетних американських уст чорно по білому підтверджену американську доктрину про національну єдність Росії. А в дальшому логічному висновку також доктрину про її неподільність. Про яку «націю» СССР говорить містер Ечісон? В СССР немає однієї нації, є їх кілька десятків. Існує щоправда в СССР ця нація, панівна і загарбницька, Московська, яка живе з поневолення й «слугуванням всіх інших». Дотичної промови містера Ечісона не можемо розуміти інакше, як проби компромісу Америки з московським націо-

налізмом, мовляв: хай вже й зберігайте свою «національну єдність», а в практиці панування над вашими власними націями, аби ви тільки не поширювали свого імперіалізму на інші частини світу, аби ви тільки не лізли далі! Кажучи ще іншими словами: ми готові визнати вашу велич, готові визнати ваш стан по-сідання, але на вашій «власній» території. Від цього страшного речення від на тисячі миль, які нас відділяють від промовниці містера Ечісона, старим, гнилим, але все ще на жаль живим духом Ялти і Потсдаму, духом компромісу з Москвою — коштом інших.

Згода на комунізм — аби тільки в СССР

Але не тільки на сильну національну Росію погоджується містер Ечісон. Він не заперечує також рації існування «наших різних соціальних і господарських систем». Ще іншими словами: погоджується на існування в рамках теперішнього СССР — комунізму. Знову для містера Ечісона проблема не в тому, щоби цей комунізм також в СССР поборювати, але тільки в тому, щоби його експансію стримати, ширину його засягу тільки обмежити. Ні націоналізм Москви, ні комунізм в рамках СССР не є для нього біда: біда тільки «імперіалізм, що його здійснюють провідники СССР». При такому принциповому підході теперішньої американської політики можна бути впевненим, що коли б Москва справді погодилася залишити американців, британців і французів в спокою в Азії, в Африці і в Західній Європі, коли б Москва замість претендувати на завоювання цілого світу погодилася на поділ світу, ціла теперішня західня пропаганда возчя про «визволення людства» покінчилася б мов зняття рукою. Практику такого поділу світу і торту піліми десятками націй вже нам раз було продемонстровано в Ялті і Потсдамі. Програма містера Ечісона не вілбіас ані на крок від цих старих речень. Він завжди готовий переговорювати з москалями на базі задоволення їхнього вужчого націоналізму і збереження для власного вживання Москви системи комунізму. Тимто його рука не затискається на сесії Генеральної Асамблеї в кулак, тимто він її тримає вільною, щоби її могти в кожній хвилині широко вітягнути — до Вішинського.

Це не є чоловік на міру нашої доби

Для містера Ечісона не існує проблем поневолених націй СССР, ні узасадненість програми їх визволення. Він говорить про існування «советського народу», який «також не хоче війни». Цей «советський народ» є твір Сталіна — і цей твір Ечісон приймає, як позитивну історичну дійсність. Проте: на якій підставі твердить містер Ечісон, що

Л. К.

В Манілі тяжке повітря

Це правда що большевицька Росія неначе чорний дух юдить по цілому світі до братовбивчих громадянських війн. Як бацила зарази, вона тільки чекає послаблення відпорності народного ортанізму, щоби зараз же почати жиравати на ньому.

Все це очевидна правда. Але правою є й те, що політичні режими, які панували, чи ще й нині панують в багатьох країнах, своїми насикрізь недемократичними, скорупованими й антисоціальними методами правління стали саме тим предтечею большевицьких пінетратцій; вони й ще раз вони приготували, а то й уможливили інфільтрацію большевицької басилі.

З одного боку голод і нужда, мільйони безробітних, (Корея), бездомних «босих і голодних» кулі (Китай, Індокитай), безприкладні в новітній історії квартали нужди й смороду (Філіпіни, Маніля), а з другого, — тонесенська верства фев达尔них магнатів та всікого рода обскурних паразитів на національному майні та людській нужді.

Лише коли холод й голод додприваджував людей до повної втрати надії — большевицький агент міг успішно почати роботу. Старими випробованими методами й при помочі своїх облудних кличів, почали. Відсутність належного розуміння для соціальної проблематики, залишки колоніального трактування національних і соціальних питань у деяких західних політіків викликають незадоволення. Це уможливлює ще нині всіким реакційним пережиткам «управляти» народами — на ділі робити все, щоби загнати мільйони на вудила большевицьких агентів. Нині вже загально віломі методи правління сумної пам'яті Куомінгану. Вони вигнали Чанга Кай Шека на Форсоветський народ» не хоче війни?

Це не є правдиве для України. Це не є правдиве для Білорусі. Це не є правдиве для народів Кавказу. Це не є правдиве для козаків, для туркестанців для татар, для Ітель-Уралу, для сибір'яків, для безлічі інших. Всі вони сьогодні так само чекають війни, щоби покористуючися нею скинути з себе зненавідженій режим Сталіна, як покористалися війною 1914—17 рр., щоби скинути з себе зненавідженій режим московського царя. Підписуючи себе під існуванням якогось фантастичного «советського народу» містер Ечісон підписує сталінські політичні чеки, яких немає чим реально викупити — хіба таки афірмацією насильства Сталіна, який цей «советський народ» втримує штучно вкупі.

Як не було б, одне можемо засвідчити містерові Ечісонові з несумнівною певністю: його — вибачте за слово — «революційні» ідеї, не є ідеї,

мозу, а цілі армії переводили на сторону Мао. Теж і режим президента південної Кореї Сингмана Рі й господарка його прибічників були незадовільні.

Останнimi місяцями доходять вістки, що й на Філіпінах щось не те.

Англійський радикально-ліберальний тижневик «New Statesmen and Nation» в ч. 1017 з 2. 9. 1950 р. подає слідучу картину про відносини в столиці: «При вході до готелю видніє напис: «Привітуйте ваш кріс в роздягальні». Хто тільки може собі на те позволити купує власний кріс. Ніччю ніхто не важиться виїжджати поза місто а дехто боїться це робити навіть ранім ранком. Перевіз пасажирів з американської летунської бази, яких 40 миль від Манілі, проходить під сильним конвоєм по зуби озброєних вояків на джіпах. Ці охоронні засоби спрямовані не тільки проти евентуальних нападів гукбалягапів — коротко «гуків» — але теж і проти ... урядової міліції, що деколи йде бешкетувати й непокоїти по дорожніх по дорогах.

«Гуки», що недавно прийняли нову назву «народна визвольна армія» уживають в барах Манілі тих самих аргументів, що їх уживали люди Мао в клубах Шангаю. Комуністи вони — чи тільки прихильники аграрної реформи? Діють вони за директивами Москви — чи самі кермують своїми акціями? Дістають гроші з Китаю чи живуть з грошей стяганих як «податки» від селян? Тяжко мені дати вповні задовільну відповіль на ці питання: одне знаю, що годі проводити паралель поміж положенням в Китаю 1947 й Філіпінами нині.

Напочатку «гуки» були члечами руху спротиву проти японців. Їхній провідник — Люї Тарук — це люди-

на, що про неї кружляє багато оповідань. Ніхто однаке не знає нічого певного. Говорять, що він перейшов вишкіл в Москву — але хто в силі повірити в це. В кожному разі початково він не робив враження комуніста, як теж в його програмі не було згадки про націоналізацію. Партизанський вишкіл дістали «Гуки» від американських вишкільників, скинених на парашутах за японськими лініями. В час війни вони завзято бились проти японців. По війні їм не були признані їхні заслуги, як теж не виплачено їм жолду. Кліка, що здавна пасивно коляборувала з ворогом перейняла провід країни й вміжчасі вже добре «потовстіла».

Ця причина була й первопочатком повстання теперішніх «гуків». Й хоч час від часу Тарук проповідує про добробут країни і т. ін., його сторонники куди більше цікавляться конкретними економічними користями, ніж ідеологією. Ця обстановина з одного боку — улегчуючи верховодство над ними — з другої сторони, повинна би упростити розв'язку проблеми для філіпінської республіки. Місцеві люди, що мають звязки з «Гуками» (до цієї категорії належить велике число багатих купців, що спомагають рухові Гуків) є думки, що якщо би хтось (думається про американців) видістав 30 міл. доларів й виплатив Гукам, що їм належить, роблячи це в формі згоди уряду — Тарук опинився б без армії. Може це й правда. Філіпінці багато навчилися за останніх 50 літ — за віймком — додержування вірності ідеям. А в тім вони отяжили народ, що радше лежить в тіні бананів ніж воює.

На 20 міл. мешканців тільки 50.000 належить до «гуків», значить проблема поки що куди простіша чим колись в Китаю.

Та в парі з тим вона тим більш пекуча, і якщо американці занедбають в найближчій майбутності стати панами ситуації, це напевно зробить Східній Комінформ. Первішим кроком в напрямі оздоровлення відносин мусіло б бути безпроверочне усунення темперішного уряду й піднесення платень цивільних урядовців й поліції, що дістають зараз смішно малі винагороди — «дешо більше як нічого» й тому беруть хабарі. Слідуючим кроком треба уважати переведення земельної реформи й поліпшення оплаканого положення міського робітництва. Хтось колись описував Манілю як «мале місто що валяється у величезному багні». Навіть шангтайська біднота живе краще ніж 9/10 населення Манілі, й тільки в Калькуті я бачив ще більший бруд ще гірше перенаселення.

В «домах» довжини 7×5 футів, побудованих з бляхи й бамбузових палиць, без води й санітарних улаштовань, живе приблизно 20 людей. В дощевий період ці буди затікають

Г. Зелений

Хвильовизм і Винниченківщина як засіб морального розкладу української еміграції

I. Хвильовизм

Якщо ми беремося говорити про Хвильовизм і Винниченківщину, то це для того, щоб звернути увагу нашого громадянства на небезпеку цієї головне моральної, а вже потім політичної чи суспільної ідеології на еміграції.

Як відомо, Винниченко за весь час існування української еміграції не мав прихильників своєї концепції, якщо про Винниченківщину можна говорити як про концепцію взагалі. Навіть більше того: його політичні виступи, от як наприклад у Празі, кінчалися здебільшого повним фіяском. Молодь його освистувала і обкідала гнилою цибулею, тощо.

Як виявляється, і за життя Хвильового в Україні концепції «Хвильовизму» як такої — взагалі не існувало. Про те свідчать його сучасники, бодай люди старшого покоління.

От що пише про нього заслужений український діяч проф. Г. Ващенко (Проф. Г. Ващенко: «Хвильовий і хвильовизм». Видання Центрального Комітету СУМ. Мюнхен — 1949.):

«Безперечно його твори в майбутньому буде використовувати психіатрія, як вона використовує

тепер твори Достоєвського, хоч між останнім і Хвильовим є, безперечно, велика дистанція, як в знаннях так і в силі таланту.

Але це все не дає підстав вбачати в Хвильовому провідника українського народу. І треба дивуватись людям, що підносять його на таке становище. Це можуть робити або ті, що ще й досі перебувають під впливом пострилу Хвильового, який був протестом проти большевицького насильства, або ті, хто відійшов від засад європейської культури з її традиціями християнської моралі і прагне до »загірної комуни« (Стор. 9).

Про таких українців як Хвильовий (чекіст, сам і ідеолог чекізму) той же проф. Ващенко пише:

»Але хто б не були ці люди, вони зробили для українського народу значно більше шкоди ніж чекісти інших національностей. Вони краще ніж останні знали місцеві умови життя на Україні, легше могли впливати на нашу молодь і розкладати її. Тому не дивно, що саме ці зрадники викликали найбільше обурення і ненависть серед національно свідомої української інтелігенції.

В таких умовах з'явилася оповідання Хвильового »Я« (романтика).«

Згадую надзвичайний вибух обурення, що його викликало це оповідання у діячів українського задушеної ренесансу... Пам'ятаю, як талановитий професор української літератури Щ., обурений цим жахливим оповіданням, знаючи на яку небезпеку він наражується, виступив перед студентами з найгострішою критикою проти Хвильового.« (Стор. 2.)

Отже, як виявляється, в той час в Україні »Хвильовизму« не тільки не існувало, але навпаки: патріотичне громадянство було широ обурене »творчістю« чекіста на практиці і в літературі Хвильового.

Що Хвильовий був дійсним чекістом на практиці, доказують хоч би правдиві свідчення, які тут наводжу за канадською газетою »Український Робітник« (Диви статтю Плакида Веровкина-Вищеславцова: »Наука пішла в ліс«. »Укр. Роб.« 30. 12. 1949. ч. 51. стор 3.)

»Літературний Мистецький Український Рух« (МУР) у цілому ряді публікацій, як напр. альманах »Хорс« і ін. провадив на еміграції послідовно пропаганду за Хвильовим і його ідеологією. Те, що ідеологія Хвильового ніщо інше, як тільки »український комунізм« (у москалів це буде щось схоже на старий троцізм, чи новий тітоїзм), що в своїй новелі »Я« каже героєві чекістові українського походження застрілити власноручно свою матір в ім'я »загірної комуни« — це все тим новочасним українським соціалістам не шкодить. Вони правою чи неправдою всіми силами стараються зробити з чекіста українського патріота. Ось як приклад, лист із 12. 5. 1948 року, до редакції часопису »Неділя«, писаний емігрантом — наддніпрянцем І. С. В. (прізвища повного з відомих причин не подаю). Лист такий:

»Після того як газета »Українські Вісті« почала кампанію популяризування Хвильового, а О. Ган випустив свою книгу »Трагедія Хвильового«, Товариство Політ'язнів в Регенсбурзі звернулося з дописом-протестом до »Укр. Вістей«, у якому (дописі) докладно було вказано на всі злочини Хвильового проти України і було навіть подано

й відкріті канали воняють типовим для Манілі смородом.

Але не всі філіпінці живуть в таких обставинах. С приміром такий собі сенатор Авеліно, що під час слідства в 1948 р. признався, що його банкове конто в ЗДА зросло з 3.000 дол. в 1945 р. — до 500 тис. дол. в 1948 р. Та це має віллю, вартости 100.000 доларів. Джерела своїх доходів відмовився пан сенатор почати. Та проте пан сенатор кандидував під час останніх виборів на президента, і ніхто не вбачав в тому нічого злого. Очевидно, що всі знають звідки ці багатства. Коли американці залишили Філіпіни, вони передали молодій республіці один з найбільших в світі військових магазинів з безчисленними воєнними припасами. Державні урядовці й пан сенатор продавали й попаслися на тому підприємстві. Потім почалися хабарі за візи для китайців на в'їзд до Філіпін (філіпінці ненавидять китайців, бувають й погроми). Від деякого часу відчинилися нові можливості — продажа — ім-

порт — експорт ліцензій. Самі американські доляри й усунення уряду Квіріна ще не розв'яжуть проблеми — кінчить свій звіт кореспондент.

На його думку »так довго, як довго не буде переведена аграрна реформа й радикально не зміниться економічна структура країни — годі сподіватися уздовжлення філіпінської республіки. Якщо Філіпіни мають залишитись в орбіті американських впливів, реформи мусять бути переведені.«

А ми ще думаємо — радикальні реформи мусять бути переведені не тільки на Філіпінах. Куди важніше для успішного переведення надходячого епохального змагу є безпроволочна й докорінна зміна азійської політики взагалі! Зміна, що йшла б по лінії визнання національних визвольних рухів нині ще поневолених народів й що поспобляла б радикальним соціальним реформам там, де вони конечні для оздоровлення соціально-економічних структур країни.

спісок борців проти московського большевизму — членів Центральної Ради, розстріляних Хвильовим. Треба сказати, що між членами політв'язнів, які добре знали Хвильового, є навіть одна людина така, яка була ув'язненою в Богодухівському Чека і була на допиті у Хвильового (тоді слідчого Чека). Ця людина цілком випадково врятувала своє життя. Слідом за одержаним допису редакція газети «Укр. Вісті» стала на шлях «полагодження» цієї неприємної історії, і викликавши до себе голову Т-ва Політв'язнів дозволила, що допис про Хвильового неможна вмістити. Навіть було ділеговано два представництва від редакції до Т-ва Політв'язнів у Регенсбурзі, аби «потушити» цю всю історію. Не дивлячись на «полагодження» всеж час від часу на сторінках «УВ» з'являється ім'я Хвильового, яка дратує суспільство, а книга О. Гана «Трагедія Хвильового», в якій повно зухвалої брехні, продовжує перебувати на полицях книжкових кіосків.

Щоб припинити це нахабство надсилаю статтю «Хвильовий і Хвильовизм» і прошу шановну редакцію вмістити її на сторінках газети «Неділя». Вважаю за потрібне додати, що один із членів політв'язнів, прізвище якого фігурує в книжці О. Гана, написав свої спогади про Хвильового і надіслав до Канади для видання. Вчора П... (цей самий) одержав із Канади повідомлення, що ці спогади передано до друку і таким чином заокеанське українське суспільство незабаром пізнає всю правду про Хвильового. От буде сором для нашої преси, яка стала на шлях популяризування ката Хвильового, і замовчування про нього правди! — писав І. С. В.

Бідний оптимістичний п. І. С. В. Ані «Неділя» не помістила його допису, ані спомини про Хвильового досі в Канаді друком не з'явилися... Бо наші соціалісти нічого досі не навчилися з історії, бо їм більший спільний інтернаціональний котильок із московськими соціалістами, бо... в найкращім випадку — треба нам згадати слова «інструкції ч. 6» (для агентів МГБ — старого НКВД) «треба привабити... мало здібних людей, щоб вони тільки даремно нищили папір завантажуючи редакції емігрантської преси нешкідливою для нас (большевиків) роботою, створюючи тим вигідний громозвід для антисоветської діяльності і для розпалювання інтенсивної боротьби між «талантами» і «бездарними» в найкращій

щому випадку. Але чи варт бути аж таким оптимістом?»

Стільки пан Плакида Веровкин-Вишеславцов в «Українському Робітнику». З того ясно виникають два факти:

1 — Що Хвильовий був дійсно активним чекістом і розстрілював українців-антибольшевиків, і

2 — що сучасні апологети Хвильового і ними створені на еміграції концепції «хвильовизму» цю стороною діяльності Хвильового усякими способами хочуть приховати. Натомість вони підкреслюють ніби геройський вчинок Хвильового — його самогубство в ім'я високої ідеї, яку він виголосив, а власне «Геть від Москви».

На таку ґльорифікацію самогубства Хвильового дає річеву і кров'ю серця українського просякнуту відповідь М. Лясковець (Мосендж), (М. Лясковець «Микола Хвильовий, Легенда та дійсність» Зальцбург — 1948 — Іннсбрук, стр. 20).

«...Наши наївні «галицько-любомирські хахли», не соромляться ставити Хвильового побіч Петлюри і Коновалця, як... національного героя («Час» з дня 25. 5. 1947 р.) А «Українська Трибуна» (18. 5. 1947 р.) навіть передруковує без коментарів доповідь якогось «фітільовціка» С. Гришка (Тут очевидно помилка: справа певно йде про В. Гришка, про якого мова далі. Г. З.) про останні дні Хвильового, де є такі ганебні в своїй многозначності слова: «Рука (Хвильового) сама потялася до шухляди, де зберігався наган, його вірний товариш з буряних літ революції... С. Гришка добре знає цього нагана. Не пізнають його тільки короткозорі «ліцензіянські» очі редакторів й не пригадує куца «малоросійська» пам'ять. Ми спробуємо їм пригадати.

Це той самий наган, що в руках комсомолців і чекістів вкорочував життя українській інтелігенції, українським робітникам і селянам, що не в рядах КП/б/У, а проти неї, в лавах української Армії і повстанчих з'єднаннях, боролися за свободу України в роках 1917—1922. Це ним були озброєні ті інтернаціональні лотиські беля-кунівські, китайські й інші бригади, що залишили за собою гори трупів українського національного селянства і робітництва. Це постріли саме цього нагана чули в останнє ті, яких добивали під Базаром, ті, що стояли на останній стійці під Фридрихівкою й Волочиськими, герої Зимового Покходу й останнього рейду. І безліч таких (імена їх Ти Господи знаєш), що

згинули й гинуть у централах й підвалах тюрем і казематів. Це з того самого нагана вийшла куля, що вкоротила життя С. Петлюри... Тепер пізнаєте пани ліцензіянти? Але якщо ні, то Вам ще поможемо: це той самий наган від якого згинули Ваші батьки й матері, й гинуть далі Ваші брати там, де ще «терпить але не кастяся» геройська УПА... Тепер розпізнаєте, цього фітільовського «товариша з буряних літ революції».

Що можна відповісти на цей справді зойк українського зраненого серця.

Хіба лише те, що колишні пани ліцензіянти колишньої «Української Трибуни» віднайшли свое належне місце разом із «товаришем буряних літ» в «Укр. Віснях» та «Вперед».

Та дамо слово самому товарищеві з «буряних літ революції» в тих же «УВ» (Василь І. Гришко: «Червоно-чорний фронт, його курйози та загрози», «УВ» ч. 7. з дня 22. 1. 1950, стор. 2): «З большевиками проти Хвильового... найпоказнішим (і найдоказовішим) для справжніх цілей «спецкореспондента» (Мова йде про кореспондента часопису «Америка». Г. З.) є те, що головне «шкідництво» в діяльності українських письменників на еміграції він вбачає саме в тому, в чому його увесь час вбачають й за що увесь час «чистять» українську літературу, стріляючи й замуочуючи українських письменників на підсоветській Україні большевики. Розкрийте першу-ліпшу большевицьку газету, і кожен раз, як тільки наші очі натраплять там на якусь статтю, чи виступ, присвячені українській літературі, Ви обов'язково прочитаєте прокльони на адресу Хвильового і «хвильовизму» та заклики до пильності перед цією найбільшою для большевиків на Україні небезпекою. А тоді розкрийте «Америку», «Українець-Час», «Український Робітник», чи іншу подібну газету, і Ви побачите те ж саме. І тоді подумайте... З тої інсінуації треба розуміти, що «Америка» й інші українські націоналістичні чи монархістичні часописи роблять роботу большевицьку, або для большевиків, бо пишуть ніби те саме. Способ дуже примітивний і цілком в дусі демагогії. (Не даром автор є абсолювентом большевицької школи журналістів у Харкові.) Отже виходить так, що всі, хто однаково критикують когось, то й думають про нього однаково, і роблять це в тій самій цілі. Значить, хто бореть-

ся проти т. зв. »Хвильовизму« — є большевик. Логіка дійсно »Діяматівська«.

Автор забуває згадати лише головне: За що не терплять Хвильового московські окупанти України, і за що його судять українські патріоти.

Спробуємо дати на це відповідь не так »товаришові буряних літ«, як тим легковірним і мало думаючим українським людям на еміграції, що з »діяматовськими« методами полеміки ще мало ознайомлені.

Отже, справа проста. Всеросійські большевики вважають Хвильового за свого великого ворога, бо він не додержав на той час »головної лінії« своєї партії піднісши гасло »геть від Москви!... А українці не можуть простити Хвильовому власне те, що він довший час додержував ту лінію і, будучи активним чекістом і в згоду своїм панам, московським большевикам, розстрілював українських людей, які активно і на практиці це гасло в життя переводили.

Простежім уважно дальшу аргументацію »товарища буряних літ« — Василя І. Гришка:

... »Такий бій (ніби то проти большевиків. Г. З.) мав змогу зайніціювати й провадити роками Хвильовий тільки завдяки фактам своєї принадлежності до большевицької партії, до якої він потрапив у вирі революції в час своєї молодості. Ale ще в 1924 році в своїй глибокого змісту новелі »Я« він з дивовижною сміливістю перестеріг, що бути українцеві большевиком — це значить бути убивцем рідної матері в угоду чекістам садистам і де-генератам, в образах яких він і показав, хто справді може бути послідовним большевиком. I цю саму пересторогу він пізніше скріпив своєю кров'ю покінчивши демонстративним самогубством у 1933 році в знак протесту проти політики садистів і де-генератів з Москви, що зажадали від українських большевиків вбивства своєї рідної матері — України. »Ліпше вмерти ніж служити Москві! — така була вимова самогубства автора гасла »геть від Москви!. I так розуміли це на підсоветській Україні в 1933 році!... —

Направду тонка »діяматовська« робота. Ale спробуємо й тут виявити її »механіку«.

Насамперед уважний читач, прочитавши в оригіналі (а не в дальших театральних переробках панів хвильовистів) цю новелю »Я« ясно зрозуміє, що в ній думка й основна ідея зовсім протилежна, як то нама-

гається підсунути легковажному читачеві пан В. І. Гришко. Автор Хвильовий, з дивовижним сервілізмом і »подхаліством« до своїх тодішніх панів — московських большевиків у тій новелі ясно проводить думку, що для загірної комуни українцеві варто вбити й рідну матір. Таким садистом-большевиком брато- і матереубійцею на ділі був тоді Хвильовий. Як прийняла українська інтелігенція тоді що його психопатологічну власну апологію, про це є свідчить наведене вище свідоцтво його сучасника і самовидця, проф. Г. Ващенка.

»Партії ця новеля була, очевидно, дуже до смаку, бо автор ніякої догани за неї не мав, — навпаки, вона до нього пробувала бути »неізменно благосклонна«, як до свого вірного слуги й робітника в Чека, і навіть вирядила його пізніше в 1928 році за кордон на відпочинок й лікування по »трудах«. Це все може служити лише ілюстрацією до засобів »діяматовської« пропаганди »товарищів з буряних літ« ...

Нарешті акт самогубства. I в тім було більше пропагандивного жесту самого Хвильового і пропагандивної ревности його гльорифікаторів аніж справжньої жертви за ідею, та ще й українську. По многократних »каяттях« і спробах примирення з партією автор »Вальдшнепів« і колишній чекіст побачив, що йому виходу немає. Не такі були часи. Партія робила »чистку« і він був на черзі. Отже практичніше було самому покінчити та ще й з театральним жестом, аніж віддати себе в роботу спеціалістам — колишнім своїм товаришам і співробітникам у ЧК. Для пропаганди проти большевиків і навіть для української пропаганди (особливо ж на зовні) це був і є хоч і запізнений, але добрий жест і добрий вчинок. Ale не для пропаганди »хвильовизму« серед українського громадянства ...

Нарешті те знаменне »геть від Москви«, що автор для безпеки висловив устами московки Аглаї. Адже ж це гасло підносили в нашій історії не раз, і не устами вигаданих чужоплеменних героїв. Власне за нього терпів Т. Шевченко, за нього помер М. Міхновський саме в той час, коли Хвильовий виливав свою чекістську ревність в новелі »Я«. Для нього жили й працювали Леся Українка і Донцов. Однака хвильовісти про них не люблять згадувати: для них пророком і предвісником грядучої антимосковської ери є лише Хвильовий. A він сам про таких як не він антимосковитів го-

ворить устами свого альтер ego Д. Карамазова: «Саме цей іконописний батько »Тарас« і затримав культурний розвиток нашої нації і не дав їй своєчасно оформитись у державну одиницю»...

» З таким нахабством і цинізмом недоука Карамазов-Хвильовий виливає помії на Шевченка і брутально оббріхує того, хто дійсно на довгі роки показав шляхи українського національного визволення», цілком справедливо каже про Хвильового проф. Г. Ващенко, та про ценелюбліть згадувати хвильовісти, особливо ж пропагандисти типу В. І. Гришка...

Більш річево підходять до тої проблеми у »Впереді«. Пан О. Зерницький (Хвильовизм і наша доба, Вперед ч. I., квітень 1949, ст. 12.) можливо також із »товарищів буряних днів« пише:

... Мусимо спочатку очистити ім'я Хвильового від містичацій і легенд. Говорять, що кінчаючи самогубством, Хвильовий стріляв у свое минуле, в комунізм. Тоді не зрозуміло, нащо він ефект пострілу послабив такими словами свого передсмертного листа: »Вчора арештували Ялового, це постріл в нашу генерацію. Може це тому, що ми найкращі комуністи«. Ніхто не наведе жодної фрази з публіцистичної творчості Хвильового, чи з його приватних листів де він виступив ворогом свого політичного минулого ...

Це лише підтверджує наші здогади. Під час чергової чистки »партії« стала на тому, що пора вже »вичистити« чергову порцю »найциріших« своїх співробітників. Хвильовий, як то кажуть, »занюхав письмо носом« і вирішив попередити партію щодо своєї особи. Ale своєї політичної практики, в тім числі й роботи в ЧК, Хвильовий ніколи не вирікався.

Коли вважати за національних героїв усіх, кого ліквідували большевики, або які самі себе ліквідували, щоб уникнути соловецьких чи колимських перспектив, то тоді за національних героїв ми мусіли б уважати не тільки Хвильового, Скрипника, але й Панаса Любченка, В. Шахрай, Юрка Коцюбинського та навіть — Єжова і Ягоду... A що Хвильовизм тепер не любить большевикам, то й троцкізм ім може ще небезпечніший. То ж за логікою В. І. Гришка і інших хвильовістів, всі хто вирікається Троцького і троцкізму, мали б робити большевицьку роботу.

В. А. ШІ.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПОКРОВИТЕЛЬКИ

Колись Україна 1-го жовтня, або за новими стилем 14-го святкувала, як велике свято, називаючи цей день — Покровою Божої матері. На цей день хлібороб вже зовсім зачінчував всі свої польові і городні праці, все збіжжя було вже у дворі — скирти з соломи стояли поза клунями, городина лежала в кататах і льохах, пшениця в коморах по засікам, а сам господар-хлібороб дивився на це все і підраховував, сам без всяких бухгалтерів і рахівників, без всяких палочок-трудоднів, — скільки він заробив собі свою працею, скільки із зібраного збіжжя він може продати, скільки лишити собі на зиму і на чорні дні.

Дивився хлібороб на свое багатство і дякував Пречистій Діві, як своїй заступниці, що покрила його ниви рясним колосом, заступаючись за нього і допомагаючи йому в його праці. От тому то Свята Покрова на Україні в хлібороба і користується такою пошаною, от тому то на Україні колись і було так багато церков Свято-Покровських, по селах, по місточкам і по містах. От тому то на Україні колись було стільки покровських ярмарків. Ці ярмарки були не чим іншим, як добровільно, не по наказу, не по

рішенню якогось ЦК партії з Москви, а іменно добровільно зорганізовані самими хліборобами сільсько-гospодарські виставки. Виставки заможності, багатства і достатків цілої країни, які здобувала вона при заступництві Святої Покрови, а тому і показували це все в день, коли і відзначалося церквою це свято, тобто 1-го за старим, а 14 жовтня за новим стилем.

До Божої Матері, як до своєї найближчої заступниці звертався український народ в години радості і в години розpacі, шукаючи в неї захисту і просячи допомоги. В часи татарських лихоліть люди прибігали до захисту Святої Покрови, носячи на своїх грудях образки Покрови, вони виступали в бій з татарами молючись ій: «Свята Покрово, поверни мене живого», а повернувшись, в святих церквах своїх Покровських дякували Матері Божій, за те що вона покрила їх своїм Святым Покровом.

От чому і на Січі Запоріжські козаки будували собі церкву Свято-Покровську і молилися в ній просячи собі захисту і допомоги у їх боротьбі проти турків і татар. На Україні Покрова стала Покровителькою тих, хто бореться за прав-

ду христову проти зла дияволського, за віру проти безвір'я, за волю проти рабства.

I оця велика Віра в силу захисту Святої Покрови в козацьких часах, оця пошана Покрови, як не земного, а божеського, як найголовнішого, як того від чого все залежить, примусила козаків в час коли по наказу царському москалі оточили січ, покинути все, і коней і волів і нерухоме майно особисте, а взяти лише ікону Святої Покрови із запорізької церкви. Взяли, бо вірили: і коні і волі і майно, це все земне, а ікона це Боже, це те, що його не можна лишити Москві на поталу на знищенні. Ось описує цей факт Великий Шевченко:

Як мандрували день і ніч,
Як покидали запорожці
Великий Луг і матір Січ.
Взяли з собою Матер Божу,
А більш нічого не взяли,
І в Крим до хана понесли
На нове горе — Запорожжя.

I далі пише Шевченко:

Хоч позволив хан на пісках
Новим кошем стати,
То заказав запорожцям
Церкву будувати.
У наметі поставили
Образ Пресвятої
І крадькома молилися...

Ось де велич. I крадькома молилися. I хіба це не проречисте для долі України. Молилися крадькома наші люди в 18 столітті, і моляться крадькома в 20-тім. I моляться все Матері нашого Бога Христа Спасителя, моляться святій Покрові — і все про те щоб вона охоронила їх своїм Святым Покровом, щоб вона допомагала їм у їх вічному змагу за свою правду, а тим самим і за правду Божу.

Образ Покрови стає опікуном українського війська в його змаганні з ворогами України, стає символом невмирущості українських національних традицій. Во недарма та пісня, що її співали наші козаки в 17 і 18 столітті »Нам поможе Святий Юрій щей Пречиста Мати« співається нашим військом і сьогодні, недарма українські військові традиції тягнуться через усю історію України, як одна неперервана лінія — від княжих часів до сьогодніших днів. Невиладково ці традиції, які, здавалось, завмірали, бо були довгі періоди поневолення, в які не могло існувати українське військо, раптом воскресали в повному істо-

Щодо тої славетної Аглаї у «Вальдшнепів» і її гасел, то п. О. Зерницький і тут дає убійчу для хвильовістів характеристику: »По-кликаються ще на мистецькі твори Хвильового, де Аглая критикує комунізм. Але вона критикує партію, а не ідею. I то одну тільки, конкретно російську (підкр. мое Г. З.) партію, і саме її...«

I ще: »У Хвильового страшна трагедія викраденої міщанином народної революції...«

Відповідаючи сучасним хвильовістам О. Зерницькому так говорить: »Тепер на еміграції інсценізують твори Хвильового, додаючи до них публіцистичні філіпіки проти соціалізму. Чому ця творчість ні Хвильового не відтворює, ні публіку не хвилює? Татому, що у Хвильового »погубили сукині сини революцію«, а в інсценізаторів »погубила сукиного сина революція...«

Оце дійсно суттєва й річева відповідь, як то москалі кажуть: »Не в бровь а в глаз« усім модерним пропагаторам хвильовизму.

Зводячи до купи всі дуже влучні думки О. Зерницького можемо їх так резюмувати: гасло »геть від Москви« Аглая, щира й добра комуністка, підносить проти російської партії комуністів, бо російський міщанин» викрав народну революцію ... Щирий УКП-іст Хвильовий, отже, хоче направити внутрішні хиби всеросійської комуністичної партії, і Україну направити на правильний УКП-івський шлях.

В тім і полягає дійсна а не підфарбована сучасними закордонними фарбами суть хвильовизму.

Чи ж того рода концепція варта щоб її поширювати і боротись за неї? Особливо ж труїти нею нашу мало досвідчену і часто занадто довірливу молодь?

Нехай читач сам зробить свої висновки.

Хто ж і для чого це робить?

На це дамо відповідь, коли в черговому числі розберемо трохи ще й сучасну винниченківщину.

Подаємо членству й українському громадянству до відома сумні вістку про те, що в Дітройті помер несподівано в дні 12. 10. 1950 року, на 47 році життя

Василь Нагайський

(псевдо : Олег)

визначний громадянський діяч, член Головної Ради ОУН на чужині, колишній член Української Військової Організації, довголітній політичний в'язень польських тюрем, член місцевого Проводу Організації Оборони Чотирьох Свобід України в Дітройті.

Вічна Йому Пам'ять!

Провід Закордонних Частин
Організації Українських Націоналістів

ричному блеску і воскресали з точними і повними подібностями до військових форм в минулому.

Таке воскресіння традицій українського війська ми бачили в роки визвольних змагань і при тому це воскресіння традицій відбувалося в усіх частинах земель українських одночасно і з повною тотожністю.

Воскресли ці традиції війська українського в ті часи, тобто в роках 1917 і 1921 не для того щоб воскреснути й завмерти, а для того, щоб рости й міцніти. Рости борючись з ворогами і почувати себе переможеними, але не подоланими. Боротися в запіллі, діяти серед ворогів. Боротися й уклонятися правді і боротися за правду, боротися за ті ж самі ідеали, за які боролися й ті що винесли ікону святої Покрови з церкви Січі Запорожської за часів Петра Кривавого. Боротися за волю України так само, як боролися козаки в часи Івана Мазепи, і так само, як вони прибігали під захист Святої Покрови, так само під її захист в запіллі ворожому сьогодні прибігають вояки нашої славної Української Повстанчої Армії.

Свято Святої Покрови стає тим поєднуючим чинником, що пов'язує в єдине ціле героїчний змаг українського народу за своє право жити вільним і ні від кого незалежним самостійним життям.

Тому зовсім не випадково наказом Головнокомандуючого Українською Повстанчою Армією генералом Чупринкою день 14 жовтня — днем свята Покрови Діви Марії для України оголошено днем Українського Війська.

Хмельницького, сильна духом, ідею і вірою в свою правду, а тим самим і в свою перемогу.

»Ліпше нам за віру православну і цілість Вітчизни на полі брані від зброї ворожої ляти, ніж рабами бути« сказав перед 300 роками Великий Гетьман і відновитель Української держави Богдан Хмельницький. УПА перебрава цей заповіт Гетьмана і як біблійний Давид, натхнена великою ідеєю, не злякалася московського Голіята і так само як колись предки цих самих бійців УПА говорили, говорять і вони: »Плоть нічтоже — дух животворить.«

Бо дух це сила, яка не боїться ворога. Дух оживотворює і веде на кривавий змаг із переважаючими силами ворога. Дух — це лявіна якої не спинити ніякій силі ворожій, коли цей дух стремить до волі.

Сьогодні вже ніхто не може заперечити факту, що УПА це неминуче й конечне завершення того, що запало глибоко в серце народу:

»— Вставайте, кайдани порвіте
І вражою злу кров'ю волю
окропіте!«

Або ж як вислід:

»Борітесь — Поборете!«
І у висліді боротьби і тільки у її висліді — прийде час коли: »Буде радість замість сліз, а замість ганьби слава!«

А щоб це мати, треба боротися! Боротися і своєю боротьбою перевинати світ, що в світі немає такої сили, яка б могла затямарити наше свята святих — Бог і Україна, яке перекликається з відомим нашим старопредківським »Добути, або дома не бути«. Добути оту Шевченківську »свою хату« в якій український народ найде свою правду і силу і волю «у якій не буде вже »врага супостата, а буде син і буде мати«.

От за це і бореться сьогодні український народ своюю славною Армією повстанців. Бореться, як боролися колись його предки і молиться так само, як мололися і предки до Матері Божої:

О, Мати Божа! Захисти нас Своїм Божественим Покровом!

Вона, Мати Божа, завсіди була Надією всіх покривдженіх і Покровителькою борців за Правду в їхній боротьбі проти неправди.

Сини України боряться й гинуть під Покровом Пречистої за цю саму Правду, яка завсіди перемагає, і за яку віддав життя їхні сини.

І Коли їх син поборов зло, то віримо, що наші Сини на цій самій дорозі.

Цим наказом командир УПА говорить нам сучасникам і нашим наступним поколінням про те, що українське військо, як і колись, так само і тепер, а також і в майбутньому, було, є й буде військом Правди Божої, військом, що боролося й бореться по боці добра проти зла.

Було і є військом, яке йшло і йде з хрестом, з мечем проти диявола і вірить, що тільки такою зброєю його переможеш.

Цим наказом сл. п. генерала Чупринки Українська Повстанча Армія стає не лише спадкоємцем Українських Військових традицій, а стає і тим звеном в історичному ланцюзі, яким поєднується наше сучасне з минулим і з майбутнім. Во зродила нашу Повстанчу Армію земля наша... Ця земля, полита кров'ю дідів та зрошеня слізами матерів і сестер, зродила тих, які вступили в ряди повстанців і продовжують визвольні чини предків наших аж до завершення, аж до перемоги. Вони — бійці УПА так само як і їх предки не можуть терпіти підяремного невільничого життя і проти цього пішли в бій або вмерти або бути вільними.

Скільки одчайдушності, пориву, посвяти і самовідречення в тих що вступили в ряди цієї Армії — боролися і боруться серед жахливих і для звичайної людини незрозумілих обставин? Озброєнням вона не може дорівнювати ворогові, бо вона бореться зброєю, яку добуває від ворога. А все ж вона сильна і непереможна. В чому ж сила УПА? УПА була і є, так само як армія

Дмитрик

Оде наша мати . . .

— Ти сука! Мать твою . . . Бандіти где?! — гострій штик проколов сорочку на трудах і вкусив зимним зубом шкіру.

— Гаварі сволоч! Гаварі . . . i! — клацала скажена паша.. Зпоміж зубів текла слина і милянами баньками летіла в обличчя Катерини... Вона стояла як степова кам'яна баба. Мовчала... Її серце висіло на волосочку і клювало грудну клітку.

— Ну тітусю, які ж бо ви! Кажіть, як вас питаютъ полюдськи! — відізвався вже лагідніше і по-українськи другий.

— Покажіть, де у вас криївка з районовим провідником! .. Ми ж знаємо все! . . .

— Скарей, скарей, бабушка! Гаварі, где самостоятельная дирка.*)

Гаварі. . . i! —

— Та яка в нас криївка, та які провідники, і хто таке вигадав, звідкіля така напасть?! — З печі сходили лагідні старечі слова.

— Малчи старик! — загарчав той...

— Та як же ж мені мовчати, коли ви її мучите?! — Ти йщо свое?! От сволоч! — Прискочив до печі і стягнув старого за ноги на долівку. Голова вдарила з лоском об засохлу глину. Наче гладущик впав і розбився.

— Лишіть мені тата! — крикнула стома голосами Катерина. — Вони вже стари! Тут я газдиня! — Заслонила собою старого.

— Ти газдиня?! — засичав змісем. Тоді вже приклади наче молоти в кузні по ковалі били Катерину і її тата. Вона лягла на нього, схрестила свої руки на голові і ковтала кров, випльовувала зуби ...

— Гаварі сволоч, где бандітське гнездо?! — Жилаві лаби кліщами вбилися в її волосся і виволочили скривлену на двір. Затягнули під клуню. Тут енкаведисти розкопували підвальні. Той, що волік, жбурнув її на купу свіжої землі наче зім'яту червону плахту. А ти приходили, плювали як на стерево, копали, обкладали прокльонами. Катерина мовчала мов сира земля. Зуби вбилися в губи якби хто зчіпив їх дротом. Лежала на свіжій землі наче на пуховій подушці. А земля сссала її кров, цілуvalа рані зимніми устами. Сонце було якесь, як не щодня, велике, ніби на-

пучнявіле із цього горя, що діялося в Катерини на оборі.

— Коби не знайшли! О, Мати Божа! Хай мене вб'ють, закатують! Коби їх не знайшли! — Крізь щілинки поміж віями глядів жах, дивилася розпуха, видряпувався біль.

Її вже не займали ...

Копали землю. Рили наче кроти. Пхали довгі, довжезні дроти. Остротесані. Наче величезні шпильки. А кожний раз як пхали, Катеринене тіло корчилось біль, тряс холод, кусали гарячі мурашки ...

Кожний раз ті гострі піки прошклювали її серце, проверчували нутро, прибивали її цв'яжами до землі ...

Катерина чула стогін, страшний стогін. Це земля стогнала. Стогнав Катеринин біль.

— А може?! . . . Hi! Ще не дійшли до того місця. Ось-ось, ще кілька кроків! —

Віддих вдавився їй в горлі. Слина пекла окропом. Гаряча роса поклалиася діядемом на побитому чолі . . . А очі наче випливли і розіллялися по подвір'ю. Кидалися під лопати, клалися під вістря джаганів.

Hi, це не були очі, це Катеринена душа гляділа ними ... Слідила кожний рух енкаведистів ... Впала на ворота і плакала, доходила.

— Васильку утікай! — скопився болючий крик і залопотів мов півень крилами на плоті ...

— Яка ж вона дурна! Ніби його не здігнали б?! . . . Чому він саме тепер притнав корову? Ще ж вчасно! Ох, Боже, Боже! За що така страшна кара?!

А ті покинули копати, обступили і репогталися ...

А Василько . . . то на них, то на купу живого м'ясо, що лежало в лахміттях на розрітій землі. І тільки крикнув: «Ma . . . a . . . mo!»

— Це я, сину, я . . . твоя мати! — Катерина встала, мов воскресла з гробу. Ступила крок. А той що бив її в хаті, копнув знов чботом в чрево і повалив назад на землю ...

Схватив Василька руками і заревів з утихи.

— Тепер, сука, гаварі, матушка, где самостоятельная дирка! —

— Не знаю, товариш начальник, в нас немає! —

— Нічево, старуха, сейчас узнаєш! Пасматрі!

Тамті прочі пореготалися, пошукували і дальше риуть, а цей ...

— Hi . . . i! .. Не займайте його! Бийте мене, мордуйте, стягайте з мене шкіру! Його лишіть! —

— Нічаво, старуха, сейчас узнаєш! Укажеш где бандеровська куча! Скажеш правду! — Скочив на неї з копитами, придавив до землі, щоби вже не піднялася ...

— Тепер гаварі . . . a . . . i! — Підняв приклад і держить млинським каменем над Васильком.

— Молися, Васильку, молися! — I зболілій голос проводить: »Отченаш...« I Василько повторяє: »Отченаш!«

— Гаварі, мать твою . . . где бандіти?! — скажені, біситься ...

— I же еси . . . —

— I же еси . . . —

— I же еси . . . — Катерина чує ще чийсь шепті.

— Що це? — Земля молиться з нею . . . — Оглядається.

Ось два кроки перед нею, там де криївка, вже риуть, розокидають з поспіхом. Регочуться ...

— Hi, ni . . . i! Зачекайте! . . . Я . . .

— Ну да, старуха, я казал, что укажеш . . . Гаварі! — заговорив цей звірюка вже навіть ласкавіше.

— От і мальчик в тебе нічаво!

— Hi! Hi . . . i! Як же ж це?! Там риуть! Там же ж їх шістьох! . . . Іх шістьох за їх двоє . . . Три рази по-два життя за їх два! . . . Три рази по-два?! . . . Там же папери, машини! . . . Там же ж тайни цілого району!.. Це десять разів стільки! . . . А там риуть копають . . . Наче кроти, наче кроти.

— Ти дурна! Скажи! Рятуй себе! Рятуй Василька! Його мучитимуть, мордувати . . . А їх всеодно зараз розкопають . . . Скажи! . . . Василько хоче жити . . . жити . . . жити! — Лукавий поклався біля лівого вуха, шепче . . . кусить . . . намовляє . . .

— Рятуй Васи . . . и . . . илька! —

Але правим вухом, що ціле в землі Катерина чує слова молитви: »Да святиться ім'я твое! Яко на небесах і на землі!« — земля молиться земля просить, земля благає Всешинього.

— Це їх молитва! . . .

— Hi . . . i! Hi, товариш начальник, в нас їх немає! Рийте, копайте ціле подвір'я, цілий город, поле . . . Ви в мене їх не знайдете! — промовила наче могила . . .

А там ось пхають дроти . . . Катерина чує вже страшний крик . . .

Слово українських селян до товариша Сталіна

З усіх українських найдальших віддалин,
Із кожного закутка й хати,
Приими це послання, товаришу Сталін,
Убивце, люципере, кате.
Не Рильський, Бажан, Корнійчук і Тичина,
Олиштує усі наші лиха, —
Найкраще душа оповість селянина,
Що правдою чистою диха.
Нехай же слова ці прості, хоч і гнівні
(Слова ці давно уже зріють),
Весь жах у твоїй бльшевицькій катівні
Суворістю правди розкриють.
Отож, як гуляла Москва на бенкеті
І ти на кривавому балі,
Червоному балі гуляв в тридцять третім,
Ми з голоду пухли й вмирали.
Ми їли колючка, ми дерево гризли,
Ми землю ковтали в безтямі.
Не ти це, підступний, жорстокий і грізний,
Копав для колгоспників ями?
Ми гнулись, як лози на вітрі лихому,
Від праці важкої не в міру.
Не ти це, проклятий, із рідного дому
Мільйони погнав до Сибіру?
В нас чорні руки зросли мозолями,
Ми босі ходили по стернях.
Не ти це своїми з Москви посланцями
Останні «викачував» зерна?
Ми слізно дивились, як дзвони здіймали,
Як в очі плювали Христові.
Тебе й твою зграю, антихристе Сталін,
Роздерти були ми готові.
Та в нас тоді стріляно, бито по дітях,
А вечером гнано в колбуни.
Не ти це стріляв у нас, клятий бандите,
Убивнику, деспоте, юдо?
Ми кожної ночі були у трипозі,
Вдивлялися в далі імлисті.
Не ти це поставив на кожному розі,
На кожному куті чекістів?
Ми потай дітей своїх рідному слову
Навчали при лямпах убогих.
Не ти це намірився забрати в нас мову,
Москви відчинивши дороги?
Одне лише слово, одне — Україна,
Таке нам близьке і любиме, —
Не ти це хотів у душевних руїнах

Навіки сховати незримо?
Немає, здається, такого ще слова,
Щоб вкласти у нього поняття
Всіх мук наших, горя, пролитої крові,
Народу велике роз'яття.
Та ми у напрузі ставали на ноги,
Ми рвались, закуті в окови.
У наших серцях не було Вже тривоти,
Бо знали, що кожний готовий
Зірватись до помсти, найбільшої помсти
За всі заподіяні муки.
І ти божеволів з скаженої злости,
Коли розправляли ми руки;
Коли ми колгоспи вночі розбивали,
Палили сільради й колбуни;
Коли ми чекістів твоїх убивали
Народнім караочим судом;
Коли по колгоспах двори порожніли,
Поля бур'яном заростали;
Коли ми з прокляттям у душах посміли
Стоптати ім'я твое — Сталін.
Та що твоя лють нам, твое божевілля?
Хоч тисячу раз скаженій ти, —
Із нас і між нами зродилось підпілля,
Щоб бити нам, бити нам звідти
По душах мерзених — по сталінській зграй,
По кублах комуно-зміїних,
Що з краю квітучого, пішного краю
Зробили велику руйну.
І піниться гнів наш, неначе лявіна,
Як волі найбільший наш вияв.
Лісами й ярами іде Україна,
І Львів, і Полтава, і Київ.
На поклик катованих, гнаних тобою,
На поклик поляглих в оковах.
Ідем ми усі до останнього бою
За волю, за правду Христову;
За славу Мазепи, Богдана, Петлюри,
За нашу нездолану славу;
За те, щоб у кинутій ворогом бурі
Відстоюти власну Державу!
Нехай же тремтить твоя шкіра зміїна —
Вже йде справедлива розплата!
Руїни хотів ти — загинеш в руїнах,
Загинеш, як пес, супостате!

Українські селяни.

Це прокололи його — командира.
Пізнає голос егомстевого Тараса.
Кричить наче її Василько...

— Це він, її Василько, не Тарас!
Її малий синок в'ється на землі з
болю ... Приклади цілами б'ють,
б'ють ... Ось ліва ручка перебита,
обвинулася наче лента довкруги од-
ного ... З уст пурхнула червона
птаха...

... А земля молиться, шепче Ка-
терині до вуха: »Но ізбави нас од
лукавого!«

Як Василько лежав вже без
пам'яті і як Катеринина свідомість
втопилася в крові, енкаведисти ві-
дійшли, переставши копати ... Від-
троможувалися сексотові, що »подка-
чали... І кляли Катерину, що твер-
да як букове дерево ...

А тоді з криївки вийшло тих
шістьох, якби з могили душі пови-
ходили. Похилились міртовим він-
ком над Катериною і її сином.

А священників Тарас сказав:
»Оце наша мати!«

*) »Самостійними дірками« большевики називають криївки українських повстанців.

Справлення помилки

У попередньому числі »Сурми« за вересень 1950 (ч. 23), у новелі цього ж автора »Це говорить кров«, 13-ту лінійку, числячи від кінця, де написане: ... А дерево скочившись за віті..., треба змінити так: А коли потік енкаведистів... Автора пепрощуємо за недогляд.

З архівів С. Б.

Як побудоване МГБ?

В числі 11—12 «Сурми» за 1 жовтень 1949 року поміщено структурний опис сітки МГБ, де було описано три перші відділи горизонтальної побудови МГБ:

- I — ИНУ — Иностранные Управление (ИНО — Иностранный Отдел).
- II — ОСУ — (обліково-статистичне управління).
- III — КРУ — Контр-разведывательное Управление.

Нижче закінчуємо опис структури дальших відділів МГБ.

*

IV. Управление (найправдоподібніше зараз) СПР-Секретно-политическое Управление (в областях СПО). Ділиться на такі одиниці:

1. Отделение — веде розроблювання троцькістів, правоуклоністів і б. членів ВКПб.
2. Отделение — веде розроблювання всіх тих, що належали до антисоветських партій, як РСДП (меншовиків), СР і ін.
3. Отделение — веде розроблювання всіх тих, що беруть участь в протисоветських організаціях як ОУН, УПА, АВН.
4. Отделение — веде розроблювання антисоветського елементу серед советських службовців, робітників Обл. Виконкома, Облземвідділів і ін. Крім цього обслуговує МТС-и, колгоспи і радгоспи.
5. Отделение — веде розроблювання антисоветського елементу серед робітників промислових підприємств, кустарної промисловості і робочих держ. тортів.
6. Отделение — веде розроблювання контрреволюційного елементу серед професорів та вчителів, ВУЗ-ів, середніх шкіл тощо (серед професорського складу та учнів тих шкіл).
7. Отделение — займається (правдоподібно) діяльністю та впливом духовенства, релігійними громадами, тощо.

V. СУ — Следственное Управление (в областях-СО) — веде слідство, не маючи агентури.

VI. Управление, чи пак, Отдел Кадрів — веде роботу по прийманні і звільненні робітників МГБ. Робітники цього відділу роблять секретну провірку за робітниками МГБ і взагалі мають надзір за ними, над їх приватним життям, поведінкою, зв'язками, тощо.

VII. Управление — не усталено покицько. До 1938 р. при обласному МГБ цей відділ обслуговував військову промисловість, отже всі заводи що виробляли військову продукцію. Цей відділ слідив за прийомом і звільненням робітників на військових заводах. На військових заводах були спеціальні відділи, що займалися прийомом і звільненням робітни-

ків. Начальник того відділу був одночасно заступником директора того заводу. На ці пости назначувалось найвірніших робітників ГБ НКВД і обов'язково виборчо-агентурної роботи в ранзі не нижче лейтенанта ГБ. Начальник прийома та звільнення підчинявся VII-му відділові. В 1939 р. цей відділ був вилитий в один з відділів ЕКО. В тому році в VII-му відділі увійшов спецвідділ, що існував спершу як самостійний відділ. Спецвідділ допускав, або ні, робітників на спецроботу, т. з. начальників спецвідділів підприємств і установ та всіх осіб, що мали відношення при розробленні мобілізаційних плянів і виповненні спеціальною секретною роботи зв'язаної з мобілізацією.

VII-й відділ слідив за порядком скоронення секретних документів, скоронення державної тайни. Крім цього в цей відділ входив секретariat, що складався з кількох працівників, що концентрували в себе контроль за роботою всіх Управлінь і відділів НКВД.

Таксамо в VII-й відділ входив апарат особовупноваженого при начальникові НКВД. Цей апарат мав агентуру серед оперативного складу робітників, від розроблення останнього та від слідства по проступках працівників НКВД (Пригадуємо, що тоді державна безпека входила як окреме управління ГУГБ. Главное Управление Государственной Безопасности) до НКВД. Начальник обласного НКВД був начальником обл. УГБ.

VIII. ЕКУ-Экономическое Управление (в областях-ЕКО) ділиться на слідуючі одиниці:

1. Отд. — обслуговує заводи тяжкої промисловості. Агентурно-оперативне обслуговування зводиться до виявлення недоліків підприємства, виповнення, заводами намічених плянів і окремих завдань, виявлення шкідництва і їхньої агентурної роботи, диверсантів і антисоветського елементу, головно серед інженерно-технічного персоналу і службовців. По інших відділах праця зорганізована аналогічно до згаданого. Треба відмітити слідуюче: Коли ЕКО агентурним порядком одержує матеріали на підозрілих людей по шпіонажу, терору, троцькістів, або другої діяльності, розроблення якої входило до других відділів, ЕКО обов'язково передає ці матеріали другим відділам. Такий порядок агентурної роботи існує по всіх відділах.
2. Отд. — обслуговує заводи військової промисловості.
2. Отд. — обслуговує заводи техніч-

ної промисловості: гірничий, металургійний, вуглемісний, і хемічно-технологічний інститути.

4. Отд. — обслуговує машинобудівельні заводи.

5. Отд. — обслуговує шевську, кравецьку промисловість, заводи легкої промисловості і промкооперації.

6. Отд. — обслуговує торгівлю (купецькі організації тощо).

IX. АХУ-Адм. Хозяйственное Управление (В областях-АХО). Цей відділ не є оперативним відділом, керує гуртожитками, гаражами, видачею зброй і форми тощо.

X. ФУ-Фінансове Управління.

XI. Управление — це комісартура, охорона внутрішньої тюрми тощо.

Крім вище згаданих Управлінь існують ще інші, що їх не усталено, або не усталено їх порядкового числа як ДТУ, УСУ і ін. як рівнозначно окремі відділи і спецвідділи.

ДТУ-Дорожн-транспорт. Управление. ДТУ має своїх агентів на всіх важливих пунктах залізниці, між залізничним і автобусовим персоналом, особливо у далекобіжних поїздах інтернаціональної комунікації. ДТУ одержує стало розшукувальні списки і гончі листи, що їх видає СПУ КРУ, розшукуючи підозрілих осіб.

УСУ (Обліково-статистичне Управление), в областях УСО. Цей відділ хоч являється самостійним відділом, однакає списко зв'язаний з оперативними відділами. УСО концентрує усі списки, що є в картотеці на всіх ділянках агентурних і оперативних справ. В картотеці зберігаються списки за весь час існування Чека, ГПУ, кінчачи на останніх роках на всіх ділянках. В списках відмічуються рух справи в змісі оперативної роботи, як і в змісі передачі одному чи другому робітникові. Тут концентрується картотека агентури діючої як і архівної, при чому відмічуються всі особисті зв'язки агента. Картотека заведена в поазбучному порядку, що облегчує скорий розшук. Робітники Оперативного Відділу повинні в кожному випадкові передавати справку в УСО й коли якась особа не є на списку то зараз беруть її на список або зареєструють в доповнюючі матеріали. УСО слідкує за роботою оперативних відділів, вірніше відбиває їх роботу, а це зобов'язує оперативні відділи до більш чіткої постановки агентурно-оперативної роботи і відбитки останньої через УСО. Крім цього УСО реєструє слідчі матеріали, веде обсервацію за ходом слідства та його закінченням після Уголовнопроцесуального Кодексу. В 1939 р. в УСО була зорганізована фотолябораторія. Вона фотографувала всіх арештованих, а їхні фотознімки

Корифей мовознавства

У т. зв. «Советському Союзі» і «власть імущі» і ті що служать «власть імущим», тобто всякі продажні шкури, що привчились водити пером по папері за гроші й ордени, зі всіх сил намагаються довести кожній людині що світ, мовляв, розділений на дві частини. Одна його частина це «наша страна» і простори під її впливами — це є «рай», — а ота друга частина світу — оті всілякі Америки, Англії, Західні Німеччини, Франції і всі інші землі і держави це є «пекло».

Ми не знаємо як в дійсності мешканці «раю» представляють собі життя в «пеклі», але, на підставі преси й радіо, можемо припустити що в головах мешканців советського «раю» витворилася, так би мовити, «камера обскура», внаслідок чого народ в «раю» бачить все перекручене, до гори ногами.

Наприклад в дійсності є щастя, а камера обскура перекручує це на нещастя, є радість, а мозгова камера обскура перекручує це на сум, є воля, а вона бере та й перекручує це так, що людині вона здається рабством. Мають громадянини Советського Союзу «рай», а камера обскура робить так, що громадянам здається, що вони мають пекло. І це

зберігаються між списками картотеки. В УСО входить розшук за політичними проступниками, за всіма, що укриваються від слідства і суду, як рівно ж за **емігрантами, що про них звітують агенти ИНО(РУ)**.

Німецька розвідка, що свої вістки про советську тайну службу, зібрані в часі другої світової війни видрукувала окремою брошурою (тільки 300 прим. для ужитку Ген. Штабу) ствердила існування ще інших управлінь і спецвідділів НКГБ, і головне Управління для підготовки і ведення партизанської війни. Це Управління було створене в серпні 1942 р., як вимога війни. Треба припустити, що з закінченням війни це Управління не тільки що не розв'язане, але здобутки з останньої війни використовували належно в Греції, і використовується в інших країнах, в яких кипить боротьба червоних партизан.

Ці самі джерела подають теж можливість існування окремого Управління, зглядно відділу, що є відвічальний за безпеку советських високих державних осіб і будинків, як також сповняє ролю охорони дипломатичного корпусу. Він мав би бути, згідно із галузями праці, поділений на 24 підвідділи.

Подаючи коротко побудову МГБ треба зазначити, що це ще далеко неповний образ МГБ, що на спілку з МВД наче рак обмотує всі клітини організмів підкорених Москвою народів і являється справжнім серпом і молотом в руках тринадцятки кремлівських тиранів в підготові світової революції.

(кінець)

слідуючи, як ми вже говорили, за життям по пресі і радіо, нам здавалося, що іменно ота мозгова «камера-обскура» таки існує. І дійсно. Як нам відомо всім українська народна творчість є дуже багата. Має вона сотки віршів і пісень про пекло і рай, але ані в жодному своему творі український народ ніде не відтворив такого факту, де б приміром, якийсь бодай один мешканець раю був незадоволений з факту свого перебування в раю і сторжив би вичікуючи коли то святий Петро забуде примкнути райські двері і йому трапиться нагода вискочити з раю й чкурунти до пекла. Не помітив чогось подібного і Великий Данте, бо коли б помітив, то напевно в своїй Божественній Комедії обов'язково про це написав би. Значить, таких фактів раніше не траплялося. Іх не було.

Тоді чим же як не діянням «камери-обскури» можна було пояснити той факт, що люди не хочуть «раювати» в сучасному соціалістичному «раю» а при найменшій нагоді, ризикуючи загинути, дають драла з «раю» і то куди? В капіталістичні «пекло»! Ні, воїстину в мешканців земного «раю» (так думали ми) щось поперекручувалося в головах. Тікти з «раю» до «пекла»?! І то тікти не одиницями, а тисячами і то умудрятися тікати тоді, коли на дверях стоїть не самітній Петро з ключами, а стоять тисячі «ваньок» з автоматами, з танками, з собаками — «нюхачами», що чують за кілометри кожного хто підходить до порога, що ділити «рай» від «пекла»! Во ще ж тільки подумати. За 9 місяців із біжучого року і то при такій сторожі, дременуло з «раю» до «пекла» 55 тисяч! 55 тисяч зrekloся соціалістичного «раювання» і з ризиком для життя перебігли до пекла.

55 тисяч, і то тільки з так званої советської сфери впливу, із Мадярщини і Чехословаччини. Тобто з країн, які ще не стали повним «раем», а є лише, так би мовити «передраєм». А що було б, коли б хоча на один день громадянам самого «раю» відкрили кордони прибравши з них «ваньок» з автоматами і танками? Напевно в «пеклі» в цьому казані з «капіталістичною смелою» не було б де й горошині впавти, а мешканцям — «пекла» треба б було творити якусь нову організацію на зразок УНІРА, чи ІРО, щоб нагодувати голодних, взути босих, зодягти роздягнених бувших мешканців «раю».

55 тисяч утікачів за 9 місяців. Але сюди ще не входять ті, що в «раю» чи в «передраю» займали провідні становища. Жили чи «раювали», як то кажуть на вищих щаблях «райської ієархії». Були консулями від «раю» в пеклі, були торговельними представниками, були військовими аташе, були членами «райського уряду» чи урядів. І таких за ці 9 місяців втікло 97 чоловік, а крім

них ще 14 пілотів, які мали змогу літати на «райських» літаках, щасливо приземлилися на терені «капіталістичного пекла».

Що це (думали ми) як не діяння мозгової «камера-обскури» в головах мешканців соціалістичного раю?

Признаємося, так думали ми грішні, коли читали в пресі чи слухали по радіо про ці факти. Можливо думали б так і сьогодні, коли б нам не попала до рук остання праця «райського пророка», корифея над всіма корифеями «генія над всіми геніями» батька над всіми батьками Йосипа Сталіна: «Відносно марксизму в мовознавстві». Це така собі невеличка брошурка. Але хоча вона їй невеличка, але вона нам розтovк-мачила, що власно кажучи, в головах мешканців «раю» ніякої «камера-обскури» немає. З людськими головами там в «раю» все впорядку, а лише ані ми, хто в світі не знати марксівсько-сталінського розуміння сучасної московської мови. От із за цього нерозуміння й попали в блуд ми, твердячи про якусь там мозгову «камера обскуру».

А ларчик, як показав наш геніальний корифей в мовознавстві Сталін, дуже просто відчиняється.

Справа в тому, що як пише Сталін в цій брошурці: «Что ізменилось за это время в русском языке? Серьозно пополнился словарный состав русского языка, выпало из словарного состава большое количество устаревших слов, изменилось смысловое значение значительного количества слов...»

От де собака закопана: «ізменилось смысловое значение значительного количества слов», бачите-бачите... От вона-Мудрість! Прочитавши це, ми зразу помудріли і нам стало ясніше найяснішого, що власно кажучи, ніякої «камера обскура» нема, а просто — «ізменилось смысловое значение значительного количества слов в русском языке».

«Ізменилось», а ми прогавили. Ми думали, що все лишилося в московській мові, як було заведено за часів Пушкіна. Щастя ізначить — щастя. Радість ізначає — радість. Рай ізначає — рай. А воно бачите «ізменилось». Вимовляється щастя, а означає горе, вимовляється радість, а означає сум. Вимовляється рай-розуміється пекло. Вимовляється «соревнование» — розуміється — здохни, а роби! Вимовляється колхоз-означає кріпацтво. Вимовляється СоюзСоветськихСоціалістических Республік, а розуміється — Тюрма народів і так далі до «значительного количества слов в русском языке».

І от завдяки цій «геніальній» праці корифея мовознавства і ми нарешті зрозуміли чому то тисячі советських громадян тікають із соціалістичного «раю» до капиталістичного «пекла». А воно бачите «ізменилось смысловое значение значительного количества слов».

Що діється в Україні

за повідомленнями советської преси

Кольоровий фільм «Дніпро», виробництва московської кіностудії ім. Горкого та київської кіностудії демонструвано в Москві. Сценарій до фільму написала Ванда Василевська. Як і треба було соподіватися, фільм спотворено фальшом про життя наддніпрянської України. Навіть річку, в даному випадку Дніпро, большевицькі мистці залягають до політичного воза, бо, як пише «Радянська Україна», новий фільм розповідає про водну магістраль, яка перетинає землі «трьох союзних братніх республік — Російської федерації, Білорусії та України».

*

Риж вирощують багато колгоспів Миколаївської області. Хоч урожай рижу цього року був добрий, колгоспники рижу не бачили — весь він «поплив» через затогівельні державні пункти до Москви.

*

Наукова експедиція співробітників інституту слав'яноznавства А-

кадемії наук ССР прибула до Запоріжжя. Експедиція досліджуватиме побут і діалекти мови болгарів, які живуть тут. Московські науковці напевно дошукуютьться в Запоріжжі тих діалектів болгар, що свідчили б про «несокрушімую дружбу русско-болгарского народов» ...

*

День советської книги проведено у Ворошиловграді, Красному Лучі та Каліївці. Цього дня на книжкових базарах продавалося найрізноманітніше советське книжкове барахло, серед якого найпочесніше місце займали «сочинення» товариша Сталіна.

*

Швидка медична допомога сільським лікарням літаками провадиться з Києва і інших обласних центрів України. Це сухе повідомлення комуністичної советської преси Києва могло б викликати в необізаної з советською дійсністю

людини позитивну реакцію, як на справді «гуманну» поведінку советів. Тим часом цей факт свідчить ні про що інше, як про вимушений крок советського уряду вдаватися до медичної допомоги літаками тому, що, поперше, українські села не мають лікарів, подруге, українське селянство вигибає з голодової смерти. Бо ж семе українська советська преса пише, що літаки везуть з собою консервовану кров... Мабуть, та «консервована кров» не замінить свіжої, пролитої мільйонами українців у комунно-большевицькій катівні.

*

Нові томи видань художньої літератури видав Київський облкниготорг. До них видань належать твори російських письменників Горкого, Новікова-Прибоя, Олексія Толстого, О. Острівського, Некрасова, Чернишевського, Пушкіна і інших, і тільки одного українського письменника Миколи Гоголя. У Дніпропетровську, такому великому промисловому місті, немає книжкового видавництва. Воно, можливо, й краще. Менше видаватиметься комуністичної отрути.

*

Роковину стахановського руху в Україні відзначала нещодавно вся советська преса. З цієї нагоди преса закликала українське селянство та робітництво віддати останні сили для зміцнення «страни соціалізма» і... далішого зубожіння українського народу.

*

Нові матеріали про культуру стародавнього Києва знайдено в горішній частині міста під час археологічних розкопок. Розкопки проходили саме в тій частині міста, де за найдавнішими часами містились князівські замки з монастирями, церквами, палацами князів і бояр.

Експедиція інституту археології Академії наук УССР провела також розкопки в нижній частині Києва — на Подолі. Тут виявлено сліди залишків виробництва. Житлових і господарських споруд, що належать до періоду XI—XII століть. Розкопане велике згоріле житло з дерев'яними стінами, обмазаними глиною та побіленими вапном. Під час розкопів виявлено рештки ремісни-

(Початок на стор. 6.)
найздникові. Генерал Тарас Чупринка, головний стратег УПА і цілого революційного руху. Своєю працею, трудом, він виховує, вищколює командний склад, вчить їх вести боротьбу проти жорстокого ворога.

Історія визвольно-революційної боротьби українського народу на Українських Землях в 1943—50 рр. з ім'ям другого Лозовського, Тараса Чупринки, Тура — зв'язана нерозривно і навічно.

Тож недиво, що ім'я тен. Тараса Чупринки стало в Україні легендою. Під його проводом революційні кадри на Батьківщині були здібні на найбільші зусилля, вони суміли запалити й пірвати весь народ до боротьби за власні права УПА під командуванням генерала Чупринки була цією політично-збройною си-

лою, яка боролася з Москвою, довдавала віри й сил народові перетривати большевицьке лихоліття, та була голосом українського народу перед вільним західним світом.

Генерал Тарас Чупринка, це взір провідника революційного руху, політика й стратега, який провадив боротьбу народу в умовинах так тяжких, яких досі не знала історія. Він жив і боровся для народу, і залишився з ним в найтижчих хвилинах жорстокого, нелюдського його поневолення, — згідно з декларацією Проводу ОУН після закінчення другої світової війни в Європі: «Ми, Провід Організації Українських Націоналістів, далі залишамося з народом, на полі бою нашої визвольної війни, на наших окупованих землях. Рам'я — в рам'я з революціонерами і повстанцями ми підемо в першій лінії до дальшої боротьби за волю».

**ПРЕСОВЕ БЮРО
Закордонного Представництва
УГВР
ВІД БЮРА ІНФОРМАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ
ГОЛОВНОЇ ВІЗВОЛЬНОЇ РАДИ**
Бюро Інформації УГВР уповноважене поінформувати кадри визвольного підпілля і всесь український народ про те, що після смерті сл. п. генералхорунжого УПА Романа ШУХЕВИЧА — Лозовського —

Чупринки, пост Голови Генерального Секретаріату УГВР та Головного Командира УПА обняв полк. УПА Василь КОВАЛЬ.

В Україні, 8. липня 1950 р.

Бюро Інформації
Української
Головної Візвольної Ради
(Передруковано з підпільного видання на Українських Землях)

чого виробництва по виготовленні шклянних браслетів, перстенів, шклянного посуду, керамічних поливних плиток і мозаїки. Знайдено також візантійську монету XI віку і великий баняк з знаком київських князів того ж періоду. Всього за час розкопів знайдено понад 2000 різних речей, що свідчать про високу культуру старадавнього Києва.

Подаючи про це вістку, Київська газета «Колгоспне село» із зрозумілих причин не написала, що українські науковці розкопують, а комуністично-большевицька влада закопує українську культуру.

Фальсифікація вартостей.

«В господарському житті наших часів економічні бонзи віддали перше місце грошим. Ця обставина вплинула на пересунення вартостей в інших ділянках суспільного життя. А саме: рішаючими мотивами в політиці стали атути капіталу; в духовому життю віру заступив скептицизм, реалію позитивізм, метафізику катедрова філософія. На культурному полі на місце мистецтва прийшов мистецький промисел, на місце романтичної поезії — захватна туристика, на місце духовних турнірів — спорт, на місце мистецького смаку в домашній обстановці — немистецький люксус, на місце естетичної рівноваги — напин нервів, на місце засад стилю». (Гартман, німецький філософ.)

ІЗ ЗМІСТУ:

ІІІ. Світова війна і визвольна боротьба

День української Покровительки

»Свободолюбна« політика містера Ечісона!

Хвильовизм і Винниченківщина як засіб морального розкладу української еміграції

Оде наша мати

Як побудоване МГБ?

На кожний Ваш лист наліплюйте марки

Підпільної Пошти України

Марксизм — опіюм для відірваних від мас інтелігентів!

Піна 50 пф.

**Замовляйте в адміністрації
»СУРМА«**

Великий Співаник УПА

Кожний український громадянин на чужині повинен цю книгу набути, щоб мати збереженим у власній бібліотеці голос пісні створеної на Рідних Землях в час його скитальщини.

Україна і московська культура.

«...Я твердив, що найбільшу шкоду в культурі відношені приносить українській інтелігенції те, що вона виховується виключно на російській літературі, замість того, щоб шукати джерело світу в якій завгодно літературі західно-європейській. Я пробував довести, що російська література тим шкідлива, що у великий своїй масі приносить

осуди і переконання державно-централістичні, або дає самим дешевим коштом обривки ліберальних ідей, відчуще від самостійного вироблення та приучає ідеї змінювати, як дамські моди, майже кожного сезону, що за малими виліками ця література денервуюча, розвратна і розвращаюча». (З листа В. Антоновича до М. Драгоманова з 8. 9. 1885 року. ЛНВісник, 1948.)

Сурма

видання Закордонних Частин ОУН

боронить позиції українського націоналізму поборює большевизм у його явних і прихованых формах інформує про визвольну боротьбу українського народу приносить відомості про боротьбу в світі з небезпеками большевизації освітлює з становища визвольної революції перебіг світових подій

Не знищуйте прочитаної „Сурми“!

Перешліть знайомим!

ЦІНИ ЖУРНАЛУ »СУРМА«

	одне число:	річна передплата:
Німеччина	0,50 марок	6,— марок
Англія	8 пенсів	8 шилінгів
Австралія	8 пенсів	8 шилінгів
ЗДА і Канада	0,10 долара	1,20 долара
Бельгія	5 франків	60 франків
Франція	25 франків	300 франків
Інші країни —	рівновартість по відношенні ам. долара.	

**Ще можна набути
оправлений річник журналу »Сурма« за 1949 р.
Поспішіться - бо запас вичерпується.**